

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 228

ISSN 1849-7837 // Zagreb, prosinac 2015. // Godina XXI.

*Svim našim čitateljima
i članovima SUH-a želimo
čestit Božić te bolju i sretniju
Novu 2016. godinu!*

dossier:
peticija

Siromaštvo progovara potpisima svih nas!

U OVOM BROJU:

Casino ekonomija na hrvatski način

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Dragi umirovljenici,
drage sugrađanke i dragi sugrađani,

Božić je blagdan obitelji, obiteljskog zajedništva i ljudske solidarnosti. Vrijeme koje unosi mir i radost u naša srca i potiče nas da postanemo bolji ljudi - prema drugima i prema sebi samima. Posebno, u ovo vrijeme neizvjesnosti i krize, obveza je svakog od nas da s poštovanjem brinemo o svakom čovjeku i obitelji, da pružimo ruku našim najpotrebitijim sugrađanima i učinimo da ove blagdane provedu dostojanstveno u toplini svoga doma.

Sa željom da nadolazeće blagdane provedete u miru, ljubavi i međusobnom razumijevanju sa svojim obiteljima i bližnjima, želim Vam čestit i blagoslovljen Božić te obilje zdravlja, mira i uspjeha u 2016. godini!

Gradonačelnik Grada Zagreba
Milan Bandić

Siromaštvo progovara potpisima svih nas!

Kad je 29. listopada 2015. Sindikat umirovljenika Hrvatske pokrenuo akciju potpisivanja peticije protiv siromašenja starijih osoba, s transparentnim zahtjevima koje će uputiti budućoj vladi, koja god to bila, predvidjeli smo prikupiti 10.000 potpisa. Vlade još nema, no naša Peticija „Glasam protiv siromaštva starijih osoba”, dobiva sve više podrške.

Ciljanu brojku smo prestigli i očekujemo da ćemo do formiranja nove vlade imati dovoljno potpisa da bismo legitimno pregovarali o potrebi uvođenja hitnih mjera protiv siromaštva sta-

rijih osoba. Stotine SUH-ovih volontera prikupljaju potpise i na trgovima desetak gradova diljem Hrvatske, a sve više potpisa stiže preko interneta.

„Dosta je tretiranja starijih osoba kao društvenog tereta i troška. U predizbornim nastupima političari nisu pokazali da znaju kolika je prosječna mirovina u Hrvatskoj, niti da je svaki treća osoba starija od 65 godina - siromašna. Oni bi dalje rezali, kratili, smanjivali. Ovom peticijom tražimo potpis na naše zahtjeve u borbi protiv siromaštva starijih. Zar je neobično tražiti minimalnu mirovinu ili

„popravak” aktualne vrijednosti mirovine, koja je još uvijek nezakonito niža za 19 posto? Nisu li i tri prošle vlade obećavale tzv. socijalnu mirovinu, tj. državnu naknadu za starije od 65 godina koji nisu ostvarili pravo na mirovinu? Tko to misli da može upravljati državom u kojoj se mirovine u tri godine usklade samo za 5 kuna? Hrvatska mora izraditi svoju strategiju prema starijima jer zemlja koja ne voli svoje stare nije vrijedna biti domovinom”, ustvrdila je predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, pokrećući ovu inicijativu.

Ciljanu brojku od 10.000 potpisa smo prestigli. Hoće li konačni broj prikupljenih potpisa biti dovoljan da uvjeri buduću vladu kako je potrebno hitno uvođenje mjera protiv siromaštva starijih osoba?

Zašto smo potpisali peticiju

Jer bijedno žive - ne svojom krivnjom

- Potpisujem zato jer su na svojim bijednim mirovinama od Domovinskog rata do danas, upravo umirovljenici RH na svojim leđima ponijeli najveći teret pljačke i recesije RH, a što se odražava na bijednim iznosima visine mirovina. Stoga umirovljenicima treba prioritarno povećati mirovine, prije nego glomaznoj i neučinkovitoj uhljebljenoj birokraciji.
- Potpisala sam zato što je istina da stariji ljudi žive u bijedi i siromaštvu i svakodnevno vidim da kopaju po kontejnerima. Nezdravo žive i nemaju nikakvu zdravstvenu zaštitu. Svjesna sam da i moju generaciju čeka ista sudbina ako ne i gora.
- Zato što mi je veoma žao starijih osoba, bijedno žive iako ne svojom krivnjom.
- **Jer glasam protiv siromaštva.**
- OK. Tribalo je ovo i ranije. Ali najprije treba povećati zapošljavanje da bi imao tko uplaćivati u mirovinski fond.
- Zbog nužnosti dostojnog života svih građana, a osobito starijih osoba. Svaka socijalna država morala bi se pobrinuti da starijim osobama ne bude ugrožena elementarna egzistencija, a što je u Hrvatskoj izostalo.
- **Stop siromaštvu i kopanjima po kontejnerima starijih osoba za život!**
- Za dostojanstven život naših seniora! Potpisao sam zato što je istina da stariji ljudi žive u bijedi i siromaštvu, nemaju skoro nikakvu zdravstvenu zaštitu, a svoje su odradili i zaradili.
- **Zato što me se osobno dotiče i što sa svojom mirovinom životarim. Smetaju me nepravda, arogancija, bezosjećajnost,**

samoživost i nerealnost ljudi onih koji su u mogućnosti uvesti neka poboljšanja, a ne žele. Trebalo bi iskoristiti bogate resurse RH u zemlji, vodi, vjetru i sl., pa bi bilo posla za mlade, otpuštene, dodatne poslove za penziće... za sve.

- Nadamo se da ćemo se uspjeli izboriti da imamo mogućnost izbora, tj. da možemo birati hoćemo li primati svoju mirovinu ili 50 posto od supružnika.
- **Jer je potrebna. Ne može se živjeti od 3.000 kn, od 400 eura!**
- Zbog toga što ima puno penzionera koji jedva životare. Sve ove umirovljeničke stranke ne rade ništa. Bitno im je da netko njihov uđe u Sabor, a tamo glume. Bez uvrede. Socijalnu mirovinu treba svakako uvesti i podići socijalnu pomoć, ali dati samo onima kojima treba.

Krivi su strani mirovinski fondovi

- Greška naših političara je dopuštanje ulaska stranih mirovinskih fondova u RH i nekažnjavanje poslodavaca koji svojim radnicima ne uplaćuju u ni jedan mirovinski fond, a na listi od plaće se vidi odbitak. Mislim da te novce spremaju sebi u džep. Eto i zbog toga HZMO ima praznu blagajnu pa za ljude koji su pošteno radili nema novaca. Tim političarima treba oduzeti sve i ostaviti ih da žive s mizerijom koju naši penzići dobivaju.
- **Naši umirovljenici imaju veliko pravo da nemaju nikakva prava. Na prosvjede ne mogu, a štrajk glađu im je svakodnevni- ca. Zato se udružimo i izborimo za njih. Poštovani autor ove hvale vrijedne peticije neka formira koaliciju protiv siromašt-**

SSSH, sindikalna središnjica u koju je SUH udružen, podržala je ovu akciju prikupljanja potpisa. Mladen Novosel, predsjednik SSSH-a, naglasio je kako podupiru SUH u nastojanjima za veća prava starijih osoba te bolji standard umirovljenika. „SSSH preporuča svim udruženim sindikatima i njihovim članovima da potpišu peticiju i pridonesu vašoj borbi za obranu dostojanstva i standarda starijih osoba.”- piše u pismu potpore.

Minimalna i socijalna mirovina!

U Peticiji smo uvodno naglasili kako je u Hrvatskoj svaki treći građanin stariji od 65 godina siromašan; te da smo četvrti po siromaštvu starijih u Europskoj uniji (iza Bugarske, Rumunjske i Letonije). Upozorili smo kako 630.000 hrvatskih umirovljenika (55 posto) ima mirovine niže od 2.000 kuna; te da smo među tri zemlje EU po udjelu prosječne mirovine u prosječnoj plaći (39 posto!).

Podsjetili smo kako su u zadnje tri godine mirovine usklađene za prosječno 5

kuna! A svako zna da ne postoji „socijalna mirovina” za one bez ikakve mirovine, unatoč brojnim obećanjima. Ukratko, država ne brine o obrani dostojanstva i standarda starijih osoba!

U Peticiji smo stoga jasno postavili zahtjeve, vjerujući da je važno objasniti prijedloge za koje smo uvjereni da bi pomogli prevenciji siromaštva. Prva grupa zahtjeva poziva na gradnju zida protiv si-

va i uhljebnika koji nam oduzimaju sve, od financija do prava na izbor.

- Neka potpišu i svi nezaposleni!
- Državno vodstvo financijski zlostavlja stare i nemoćne. O tome financijskom zlostavljanju sam gledala emisiju gdje je gostovala socijalna radnica, koja je spominjala nekoliko članaka u zakonu, a kad nas umirovljenike zlostavlja državna - nikom ništa! Zakoni su na njihovoj strani, jer su ih sami donijeli. Neka potpišu unuci i djeca, jer većina penzionera ne koristi internet. Ovu peticiju trebaju potpisati svi mladi ljudi čiji očevi i majke ili bake i djedovi imaju takve mirovine da su prisiljeni kopati po kantama za smeće. Idemo na noge! Pobunite se vi mladi jer ćete jednog dana to biti vi.
- Imam obiteljsku malu mirovinu, a mojih 20 godina koje sam radila i uplaćivala doprinose otišlo je u vjetar.
- **Jesu li siromasi heroji? Ja sam samo kap u moru siromaštva.**
- Zbog ljudi koji prose, zbog kopanja po kontejnerima i skupljanja boca.
- ...da se javnost osvijesti o ovom problemu.

Ili jedi ili plati režije

- Potrošačka košarica jeftinija u Njemačkoj, nego u Hrvatskoj. Baš me zanima da li su i penzije manje nego kod nas! Sramota. Gdje su ti europski standardi kojih se moramo pridržavati?! Neka i mirovine onda budu veće za isto toliko koliko je potrošačka košarica veća nego u Njemačkoj.
- Želim reći kako je jako žalosno da se ovako preko peticije moramo boriti za nekakav normalan život, dostojan čovjeka koji je svojim radom zaradio mirovinu. Ja sam radila 38 god. i imam mirovinu nešto manju od 2.400 kn, ali mogu raspolagati sa samo 2.000 kn, jer da bih podmirila sve troškove režija prisiljena sam povremeno dizati gotovinu na revolving kartici. Zbog toga mi je mjesečna rata oko 400 kn iz čega se ne mogu izvući. Ži-

Ante Gavranović, publicist, predsjednik Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe: Podržavam stavove izražene u Peticiji. Hrvatska je prepuna zais-ta siromašnih ljudi, a povratak dostojanstva tih nesret-nika trebao bi biti jedan od najvažnijih zadataka svih društvenih i političkih elita.

vim sama i moram paziti na svaku kunu, i ne mogu zamisliti kako bi to izgledalo da još netko ovisi o ovoj mojoj mirovini. Znam da ima i puno gorih situacija i treba nešto poduzeti da se to sve skupa dovede u stanje dostojnog i pristojnog života u jednoj europskoj državi... K tomu, što su ljudi stariji, skloniji su raznim bolestima, čime se još više povećavaju životni troškovi, a novaca ima jedva (ili uopće i nema) za osnovne stvari.

- **Stari ljudi su uglavnom umirovljenici s malim mirovinama, a neki nemaju niti to. Njihov život je noćna mora, često biraju hoće li jesti ili platiti režije.**
- Tu se nema sta komentirati, sve je rečeno u peticiji, a situacija je vjerojatno i gora, samo se ljudi srame svoje bijedne zbilje.
- **Potpisala sam zato što s 3.000 kn jedva preživljavam. Režije su preskupe, a ne želim tražiti novac od djece, mada mi oni pomažu. Imam i oca od 96 godina, koji živi sam. Nije htio u dom kada je ostao udovac, pa sada kao samac teško živi. Najgore je što smo oboje otišli u punu mirovinu, s tim da sam ja bila branitelj 3 godine, a ne mogu se učlaniti niti u jednu braniteljsku udrugu jer mi je preskupo plaćati članarine. Nekada sam branila domovinu, a danas ne mogu niti svoj dom.**

Umri od gladi!

- Najžalosnije je što nas pljačka tko hoće i koliko. I to sve uz blagoslov vlade koja je to još i ozakonila ne misleći kako da ni-

romaštva starijih osoba, i to uz tri mjere: povećanje mirovine za sve one koji su umirovljeni nakon 1.1.1999. godine, odnosno one zakinite za oko 19 posto pogrešno utvrđenom vrijednošću prve ak-

tualne vrijednosti. Dalje, tražimo uvođenje minimalne mirovine u visini 50 posto od minimalne plaće; te uvođenje tzv. socijalne mirovine odnosno državne naknade za starije od 65 godina bez mirovine

na teret proračuna. Podsjetimo pri tom kako je stari dug umirovljenicima dosegao oko 10 milijardi kuna, pa se vlada i u mnogo težim okolnostima suglasila isplatiti ga. Dug novim umirovljenicima imao bi težinu od oko 3,5 milijardi kuna povećanja godišnje, no u slučaju jednokratne isplate, sigurno bi se moglo govoriti o drukčijim brojkama.

Nadalje, procijenili smo na sjednici Predsjedništva SUH-a, održanoj 26. studenoga, kako bi minimalna mirovina, uz postojeći institut najniže mirovine, u slučaju izračuna na temelju bruto minimalne plaće, iznosila oko 1.500 kn, čime bi trošak ove izmjene bio oko 950.000 kn godišnje. Međutim, iako premalen pomak, trenutno bi realnije bilo utvrđivanje minimalne mirovine na 50 posto neto minimalne plaće, pa bi ona tako iznosila 1.200 kn, što je svakako više od postojećeg iznosa najniže mirovine za 15 godina radnog staža. Najniže mirovine bi se zadržale, ali bi se svima onima koji imaju manje od 1.200 kn pripala razlika do mi-

je bilo branitelja ne bi ni oni imali svoje udobne fotelje. Izdali su vlastiti narod koji se borio, krvario, ginuo za slobodu, dok su oni pobjegli.

- Najžalosnije je što oni koji su pošteno radili gladuju i imaju ovrhe, jer im mirovine ne pokrivaju sve namete. Neće dići mirovine jer se tako najlakše riješe penzionera. Umiru od gladi ako u kantama za smeće ne nađu boca za prodaju. Postoje i oni koji jednostavno jedu otpatke.
- Poslodavci (čast iznimkama) ne uplaćuju redovito u mirovinski fond, tako da je pitanje koliko dugo budemo dobivali i ovakve mizerne crkavice - takozvane mirovine. Mirovinski nema para. Država se ponovo mora zadužiti, a više nema čime garantirati povrat dugova. Naše današnje mirovine će otplaćivati naši prapraunuci.
- Imamo mi europske standarde. Postavila ih je Marija Terezija. Pošto su naši umirovljenici tradicionalan narod, vladajući taj standard neće mijenjati kako ne bi uznemirili ionako uznemirene umirovljenike.

...jer je u HR starost tako tužna

- Zato što je sramotno da netko tko odradi svoj radni vijek pošteno i savjesno ne može živjeti od mirovine. Kad kažem živjeti, mislim da bi umirovljenik svakako trebao, bez pomoći djece ili socijalne skrbi, imati dovoljno za podmirivanje životnih troškova (režija, hrane, higijenskih potrepština, lijekova ako su mu potrebni).
- Jednom je jedna ministrica u nekoj od prošlih hrvatskih vlada rekla da je za dostojnu starost dovoljno 1.500 kuna mjesečno, ali nije precizirala misli li pri tom na džeparac ili bi se sa tih moćnih 1.500 kuna trebali pokriti svi životni troškovi. Ali da ne duljim, svoj sam potpis stavila jer znam koliko je novca dovoljno za skroman život, a mirovine koje prima velika većina hrvatskih umirovljenika dostatne su ili za režije ili za hranu... pa moramo odlučiti čega ćemo se odreći.

- Teško i sramotno je živjeti sa mirovinama koje imamo suprug i ja.
- **I sama sam jedna od većine na rubu.**
- Zato što sam u invalidskoj mirovini i ona iznosi 1.137 kuna.
- **Zašto? Zato sto mi je na vrh glave bogatih političara koji nemaju pojma kako je živjeti sa 1.500 kuna i manje mjesečno. Svima u vlasti i Saboru treba dati 2.500 kuna mjesečno, oduzet im sve povlastice i za samo pola godine bi drugačije mislili.**

Vratite mi harač!

- **Potpisala sam je iz nekoliko razloga - jedan je da sam ja pošteno odradila 35 godina na vrlo odgovornom poslu, stekla pravo na starosnu mirovinu koja je bila u početku besramno mala, a kada je nakon nekoliko godina dosegla nekih 3.002 kn, bivša premijerka Kosor uzela mi je 300 kuna njenog slavnog „harača“ za koji je rekla da je privremeni, no do danas nisam dobila svoj pošteno zarađeni novac nazad i nikada ga niti neću dobiti. Mislim da je to krajnje nepošteno, ali nažalost istinito!**
- Trenutno stanje izračuna i isplata mirovina je katastrofalno. S ovakvim mirovinskim sustavom umirovljenici nemaju što tražiti u EU osim smrti od gladi.
- Zato jer je moja mirovina manja od 2.000 kn i zato što ja nisam jedina, jer ima ljudi koji imaju i manje od mene.
- **Moja mirovina je 1.135 kuna i teško mi je.**
- Potpisala sam zato jer je sramotno da naši penzići žive sa 2.000 kn i manje; od toga plaćaju režije, hranu, lijekove...je li to uopće moguće?
- Da i meni bude danas-sutra bolje.
- Upravo zato sto su od nas napravili sirotinju, a dostojanstveno i pošteno smo odradili naš radni vijek. Nepravilnim i nepoštenim obračunima naše mirovine sveli su nas na bijedu.

nimalne. Može li netko preživjeti od 1.200 kn mirovine? Ne može. Ne može preživjeti niti od 1.500 kn, no početni se koraci moraju poduzeti. Najbitnije je da se uvede automatizam prema kojem bi minimalna mirovina svake godine bila usklađena s minimalnom plaćom, podržavajući sindikalne zahtjeve da minimalna plaća treba iznositi 50 posto prosječne plaće.

Novi model usklađivanja

Drugi zahtjev iz peticije poziva na poboljšanje modela usklađivanja mirovina. Postojeći model je vrlo zbrkan i ne daje realnu sliku, jer se praktički koristi klasična „švicarska formula“ po kojoj su godišnje mirovine gubile realnu vrijednost za oko jedan posto. Zato i jesmo danas na vrhu EU ljestvice siromašnih starijih od 65 godina.

Naš je prijedlog uvesti novi model usklađivanja mirovina s rastom plaća zaposlenih i potrošačkim indeksom izrađenim posebno za usklađivanje mirovina, i to potrošački indeks za mirovine koji se

ne smije računati na temelju kretanja svih cijena, već samo cijena hrane, stanovanja, zdravlja i prijevoza i sl. Također, uz usklađivanje dva puta godišnje s povoljnijim faktorom (porasta plaća ili potrošač-

kog indeksa), dodajemo da bi se jednom godišnje mirovine trebale uskladiti i s rastom bruto društvenog proizvoda.

Cijene dobara i usluga koje se koriste za osobnu potrošnju, mjerene indeksom

Moja mama šuti i trpi

- Kad sam došla u banku pitati za manji kratkoročni kredit, a tada sam imala minimalac od 2.500 kn neto, u Zagrebačkoj banci su mi odmah rekli da to nije „plaća“ - to su primanja u kategoriji socijalne pomoći, pa na to ne mogu dobiti ni najmanji kredit. A što je onda mirovina od 1.500 kn koju prima moja majka?
- Potpisao sam ovu peticiju jer sam otišao u invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad (premosnica ugrađena u lijevoj nozi), a mirovina mi je 1.701 kn. Da li je to dovoljno za život?
- Jer znam kako je živjeti sa 1.400 kn mirovine, plaćat režije, a nemati novaca ni za otići doktoru na kontrolu. Danas je luksuz biti bolestan.
- Zato jer se slažem sa svime u peticiji što je napisano. Zato jer je moja mama uzela grožđe od trgovca koji ga je imao namjeru baciti jer je kiselo. Tad sam prvi put shvatila koliko joj je teško, a nikad se ne žali. Šuti i trpi. Jede poparu po par dana, jer nema para da kupi nešto drugo. Sad živim s njom pa je malo lakše. Ali ni ja bas nemam, jedan sin na faksu, drugi srednjoškolac, a muž je bivši. Ipak nam je zajedno lakše.
- Imam udrugu za skrb o starim i nemoćnim osobama na otoku Braču. Radim kao volonter ovaj posao 20 mjeseci, svakoga dana se susričem sa raznim životnim pričama starih; a općine, njihovi načelnici su katastrofa za suradnju, a ljudi gladuju, ljudi nemaju za lijekove...naprosto nemaju za normalan život. Zar nije ovo sramota? A svi mi gremo u godinu...u starost.
- Zato što svatko ima pravo na dostojan život, pravo na mirovinu je jedno od osnovnih ljudskih prava, i nebitno radio ili ne tijekom života, trebaš imati pravo na nekakvu mirovinu i na zdravstveno osiguranje...

Siromaštvo je sramotno!

- Zato jer za 32 godine rada imam penziju od 1.500 kuna. Žalosno i jadno. Kako preživiti, pitala bi ove i Saboru.
- Zato što želim da svi dostojno živimo ovaj život jer na to imamo pravo.
- Jer imam mirovinu 2.200kn nakon skoro 40 godina staža i VŠS!
- Svaka osoba ima pravo na dobar život u jesen života.
- Zato što je starost teška sama po sebi.
- Naša mirovina je sramotna! I nije pravedno raspodijeljena! Ako je teško u državi, onda moramo teret nositi svi! Ne mogu bit tolike razlike u penziji i točka!
- Zato što mi majka ne može dostojno živjeti s mirovinom do 2.000 kn. Sramotno.
- Sama sam u mirovini sa 67 godina, bolesna. Zar mi još treba siromaštvo? Gomile ljudi su radili cijeli radni vijek, primali plaće već prema vremenu u kojem su radili. Od svoje mirovine ne mogu preživjeti, posebice žene koje se ne snađu u dodatnim poslovima, a ako su stare, nitko ih ni neće.
- Zato što mislim da je sramota da društvo dozvoljava ovakav ponižavajući odnos prema umirovljenicima. Krajnje je vrijeme da se njihov materijalni status promijeni!
- Svaki čovjek treba imati dostojnu starost. Ako nije uspio radom si osigurati dostojnu starost, država im to mora osigurati.
- Jer sam i sam umirovljenik i iz prve ruke znam što to znači imati malu mirovinu!

Osvijestimo koliko smo siromašni!

- Htjela bih da i ti jadni ljudi, koji su cijeli radni vijek radili, u starim i bolesnim danima imaju za kruh i za lijekove. Na voće su ionako već zaboravili.
- Nemoguće je preživjeti mjesec sa 2.500 kn, zbog visokih režija, skupih namirnica, lijekova itd. Bojim se pomisliti kako je

potrošačkih cijena, u listopadu 2015. u odnosu na listopad 2014. u prosjeku su niže za 0,9 posto. Mi procjenjujemo da bi realni rast cijena prema posebnom indeksu bio oko jedan posto. To, u pravilu,

znači da, ako je godišnji porast potrošačkih cijena (odabranih roba i usluga) jedan posto, a rast plaća tri posto, mirovine bi porasle za tri posto.

Prema našim procjenama rast miro-

vina po ovoj metodologiji bi iznosio između dva i 3 posto. Procjena Odbora SUH-a za ekonomska prava ukazuje da bi u slučaju prihvaćanja novog potrošačkog indeksa za usklađivanje i novog modela, cijena ovog „paketa“ bila između 600 i 900 milijuna kuna godišnje. Adekvatnim usklađivanjem mirovina se najuspješnije sprječava siromaštvo.

I mi odlučujemo!

U različitim istraživanjima prepoznata je snažna povezanost socijalne izolacije sa starošću, prihodima, životnim uvjetima i okruženjem. No, mi držimo da je najveća međuovisnost socijalne izolacije i politike. Ako politika ne promiče skrb i ljubav spram starijih osoba, one će biti zanemarene i percipirane kao društveni teret. Ako ne postoje strategije kojima se crtaju neke vizije i kroje adekvatne vjere, starije osobe ostaju prepuštene same sebi.

U našoj peticiji treći zahtjev je vrlo kratak: Unaprijedimo zaštitu i participaciju umirovljenika. Pod time na prvom mjestu

tek onima s nižom mirovinom, a većina ih ima manje od prosječne. Mi smo to uredno zaradili, a umrijet ćemo u dužničkom ropstvu. Najprije valja odrediti minimalnu plaću, a onda i mirovine usklađivati po tome automatski!

- Zato što smatram da stariji ljudi ne žive dostojanstveno u Hrvatskoj s obzirom da su dali život za Hrvatsku samim tim što su državljanji RH i što su svoj radni vijek pošteno odradili i sad su zaslužili da dostojanstveno provedu svoju starost, a ne da kopaju po smeću da bi preživjeli.
- Zato što sam sa višom stručnom spremom nakon 31 godinu staža, radeći u propaloj firmi, morala u prijevremenu mirovinu koja je danas 1.800 kn. Živim sama i podstanar sam, ali ne ispunjavam uvjete za nikakvu pomoć jer imam mirovinu. Što reći - kad platim stan ostane mi 300 kn, a živim čisteći i čuvajući starije osobe i sve to ide nekako, ali što kad ja ostarim toliko da neću moći raditi i kad više ne nađem posla?
- Potpisujem peticiju zato što želim podići svijest o siromaštvu među umirovljenicima. Sutra će mnogi od vas mladih, koji danas radite i mislite da se to vas ne tiče, biti umirovljenici. Nedostojno čovjeka je živjeti ovako kako većina umirovljenika živi, to je upravo proces RAZČOVJEČAVANJA. U Hrvatskoj se svi sjete umirovljenika samo jednom u četiri godine - kod izbora. Onda im obično obećaju ono što svaki umirovljenik želi, a to je „dostojan život“ - no ubrzo okreću leđa i ne mare više za tu populaciju. To je jako žalosno i jako sramotno.

Zima bez grijanja

- Mirovina mi kratka za životne svakodnevne troškove, a putovanja i godišnji odmor mogu samo sanjati. A neki koji u mirovinski fond nisu uplatili ni kune, iz njega imaju krasne mirovine, dabogda crkli čim prije. Hvala.

- Pišem umjesto susjede, uz njeno odobrenje. Ima mirovinu oko 860 kn, i od toga mora platiti režije, bila je na dvije operacije sada će morati opet; mora nadoplaćivati lijekove i biti na dijetalnoj hrani a svi znamo da je takva hrana još skuplja. Nije imala za drva, a uprava grada joj je 24. ovog mjeseca dodijelila drva, te je ove jeseni prvi put naložila. Ima kćerku i unuka koji su nažalost nezaposleni i ne mogu joj nikako pomoći, a nemaju nikakva prava na socijalnu pomoć jer su radno sposobni, a to što se nemaju gdje zaposliti, nema veze. Žive u malom gradu gdje, ako nemaš vezu, nemaš ni posao, iako su uistinu voljni raditi. Pa kako da sami pomognu majci i baki? Baš me zanima da li je u Saboru i ministarstvima sezona grijanja počela kad i mojoj susjedi i jesu li isti tako bili bez grijanja sve do 24. studenoga u svojim stanovima i uredima?
- Zato što se Vlada RH čija je obveza služiti građanima, otuđila od njih i zato što ti isti ugroženi penzići možda progledaju i pripaze za koga će glasati.
- Ako dijaspora ima pravo glasati o tomu tko će odlučivati kako da mi u Lijepoj našoj živimo ili preživljavamo, neka onda uzmu obvezu i pomagati sirotinju. Dočekuju političare uz svečane večere, a pojma nemaju kako se ti isti političari odnose prema ljudima od čijih korijena potječe i dijaspora. Zato ovim putem molim sve ljude dobra srca, a imaju mogućnost, neka obavijeste sve hrvatske zajednice ma gdje god bile koliko veliko siromaštvo starih vlada u njihovoj domovini. Nismo imali svi sreće otići za boljim životom.

Kako probuditi spavače?

- Mirovina ne smije biti vrijeme čekanja na smrt, nego vrijeme zasluženog odmora. Starost zaslužuje dostojanstvo, a ne siromaštvo! Mladost brzo prođe, a jednog se jutro probudimo umorni, sami i ... gladni. U vrijeme berbe red je ubrati plod dugo-

tražimo uvođenje posebnog pravobranitelja za starije osobe, ali i uvođenje savjetodavnih tijela za umirovljenike i starije osobe na razini županija, gradova i općina. Jer, mi doista želimo, možemo i znamo suodluživati o cijeloj društvenoj zajednici.

Peticija SUH-a ima višestruke ciljeve. Na prvom mjestu je osvješćivanje starijih osoba da prestanu trpjeti i šutjeti, te glasno progovore o siromaštvu. Stoga u ovom broju Glasa umirovljenika objavljujemo svojevrsni dossier o siromaštvu starijih, gdje po prvi puta, javno i pojedinačno, starije osobe progovaraju o svojim sudbinama, osjećajima, životnim patnjama. Također, cilj nam je osvijestiti javnost o problemu siromaštva starijih osoba, jer je to nešto o čemu se ne govori. A, prije svega, o tome ne govore političari i „stručnjaci“, uvjereni kako u takvim bijednim mirovinama ima još prostora za rezanja i zamrzavanja. Ne, nema!

Zato idemo dalje. Prikupimo još potpisa, jer oni daju glas starijim osobama ko-

godišnjeg truda, a ne sijati... Želim svim srcem da ova peticija, probudi spavače.

- Predivne riječi. Da, u pravu ste, najvažnije je probuditi spavače. Tako smo naučili stajati ukopani u mjestu, ne reagirati, ne buniti se, pa čak toliko potisnuti da više ne razaznajemo istinu. Mi stari!
- **Strašno je biti siromašan, i to u mirovini. Kad više nemaš šansu zaraditi.**
- **3.000 kn? Suprug je u mirovini i ima 2.400 kn. Ja sam nezaposlena ne svojom krivnjom, a sin je srednjoškolac. Ako platim režije, nemam za hranu, a kamo li sinu za gablec. Suprug je hrvatski branitelj bez vojne mirovine. Što mislite kome je potrebna pomoć? Budite poštteni pa objavite svoje mišljenje. Ministarstvo g. Marasa odbilo mu je za stipendiju, iako je sin upisao deficitarno zanimanje. Valjda jer nismo „cigići“ već Hrvati. Nemamo prava na ama baš ikakvu pomoć, samo su me šetali od uprave grada, preko centra za socijalnu skrb, do županije pa ministarstva obrtništva i tako u nekoliko krugova. Sin mi počinje s praksom u 7 sati, tamo dobije gablec, i s time je do 20 sati namiren, dok ne dođe kući gdje pojede kruha i krumpira. A vi meni kažete da je jednom penziju 3.000 kn malo! Jučer su mi isključili struju i s time sam ostala i bez vode, jer nisam priključena na gradski vodovod. Ovaj mobitel na koji sada pišem, napunila sam kod susjeda. Molim vas komentirajte moju situaciju, da čujem vaše mišljenje. Napominjem da sin do škole ima oko 6 km i ide pješice ili biciklom po svim vremenskim uvjetima, jer nemamo auto, a na školski prijevoz nemamo pravo, jer živimo u gradu. Torba s udžbenicima je preteška, a moj sin ima oštećenu kralježnicu i popije brufen od 600 mg da može u školu. Uz to sve je odličan učenik. Stavite se u tu situaciju pa komentirajte. Sa ovom peticijom ste mi raspitali dušu i srce. Ipak, mirovine se svakako moraju povećati, ali ne po postotku. Jer zbog povećanja po**

postotku dolazi do sve veće razlike u visini mirovina. Postajemo sve nejednakiji.

- Starost traži razumijevanje i poštovanje, a ne brigu za komad kruha.

Vratite pravo na pristojan život

- Zato jer svi zaslužujemo jednaka prava na pristojan život.
- Jer imam 1.650 kuna sa 36 godina radnog staža, a nemam ni za kruh.
- Jer smatram da je to jako ugrožena populacija u današnjoj Hrvatskoj...
- **Zato što sam ostala bez posla 1993. s visokom stručnom spremom, radila povremeno i skupila 27 godina radnog staža, otišla u starosnu koja iznosi 1.600 plus dodatak, a to je ukupno 2.000 kn. Žalosno je to, jer neki nisu imali ni dana radnog staža, a imaju mirovinu 5.000. Nije se smjelo dirati u mirovinski radnički fond.**
- A što je s nama koji smo mladi od 65 godina i imamo mirovinu manju od 1.500 kn?
- **Moja je mirovina 1.367 kn. Kad mi oduzmu mi ovrhu, dobijem 880 kuna. Niti jedan od mojih dva sina ne radi, a tu su još snaha i unuka. Nemam nikakvih prava, pa vas pitam kako preživjeti?**
- Zato jer nije dobro društvo koje ne brine o starim ljudima i djeci.
- **Zato što imam 55 godina i 36 godina staža, a dobivam minimalac i preživljavam skupljajući boce, papir i ostalo. Hrvatski sam branitelj. Često nemam što za jesti, režije plaćam po opomenama, jedan mjesec struju, drugi RTV pretplatu, treći vodu. Mislim da je sramota da čovjek ne može pristojno živjeti od svog rada. Minimalne plaće i mirovine bi se trebale obračunavati na bazi realnih životnih troškova.**

je se srame govoriti o siromaštvu, daju šansu za povratak dostojanstva umirovljenicima. Nastavimo - solidarno protiv siromaštva onih koji su najtiši, koji ne demonstriraju po ulicama i ustručavaju se zatražiti svoja prava. Solidarno za one koji će progovoriti potpisima svih nas.

PETICIJA ONLINE! Pratite i Facebook stranicu peticije!

Svoj glas protiv siromaštva starijih može svatko dati i ONLINE, putem interneta. Glasajte protiv siromaštva na web stranici SUH-a: <http://www.suh.hr/>

Glasajte i na:

http://www.peticija24.com/signatures/glasam_protiv_siromatva_starijih_osoba/

Dnevno možete pratiti **Facebook stranicu** Peticije na ovoj adresi:

<https://www.facebook.com/Peticija-Proti-Siroma%C5%A1tva-Starijih-Osoba-1023996364318823/?fref=ts>

Stari kao teret

- Samohrana sam majka i jedva preživljam sa mirovinom koju imam od pokojnog supruga, a uz nju uzdržavam i petero djece, tako da mislim da su mirovine svih nas umirovljenika sramota, a pogotovo onih koji uz sve izdatke imaju i djecu u srednjim školama.
- Zbog tate, koji jedva živi od penzije, a živi u garsonijeri, zbog sebe jer ne radim već 2 godine...vjerovatno bu meni još i gore, ak' će uopće postojati pojam penzija u nekoj skoroj budućnosti.
- Sramota je da ljudi koji su odradili svoj radni vijek, koji su izdvajali za svoju mirovinu, danas ne mogu od toga preživjeti!
- **Starije ljude gledaju kao teret! Strpali bi ih u grob žive, da se domognu onog što su desetljećima stvarali. cijene rastu, a mirovinice stoje! Mislite da to u svijetu ne znaju? Vidi se da ne poštuemo svoje stare.**
- Zato što mi je mirovina 1.614 kn.
- Zato što mi mirovina nije dostatna za normalan život. Pod tim podrazumijevam plaćanje režija za stan od 28 kvadrata, grijanje, hranu. Nemoguće je otići u kino, kazalište ili ne daj Bože - koncert, a o Jadranskom moru mogu samo sanjati. Zato što se osjećam kao građanin drugog reda jer zbog male mirovine ne mogu ni kredit podići u banci. Kažu da mi za život mora ostati 2.000 i nešto, a mirovina 1.740. Zato što sam siromašna. Ali samo u novcu. Bogata sam duhom i neće me slomiti.
- Potpisala sam peticiju zato što su stare osobe, uz djecu, najranjivija skupina.
- I ja sam, nažalost, već silom prilika umirovljenica, po pokojnom suprugu, jer sa 55 godina me nitko neće zaposliti. A mirovina mi je nešto veća od 1.600,kuna. Nakon ovrhe dobijem ni 1.100,kn. Da li se to može nazvati životom?

Gdje su moje pare?

- Ja sam 32 godine izdvajala za svoju penziju. Skupilo se o oko 450.000 kn bez kamata, a sad me sram reci kolika mi je penzija. Gdje je nestao moj novac?
- Žalosno je da hrvatski umirovljenici (velika većina) ne mogu pristojno, bolje reći skromno, živjeti od svoje mirovine. Zašto se ne bi uskladile, npr. da bude standardizirana - za isto zanimanje, isti staž - ista mirovina, a ne ovakve ogromne razlike?!
- **Nitko ne bi trebao živjeti u siromaštvu, a starije osobe osobito, jer je većina bolesna i nesposobna adekvatno se brinuti o sebi.**
- Hvala za peticiju. Svakodnevno gledam siromahe koji kopaju po kantama smeća za pet ambalažu i beskućnike koji prodaju časopis „Ulične svjetiljke” kako bi preživjeli. Nedopustivo je da naša država ne brine o starijim građanima, smatram to zločinom i potrebno je učiniti sve što se može kako bi se siromašnim starijim građanima omogućio život dostojan čovjeka.
- Stariji ljudi zaslužuju i trebaju dobiti život sa više dostojanstva!
- Tijekom ove nove Hrvatske dogodila nam se besprimjerna pljačka pod vodstvom prvog predsjednika i njegove mafije. Ta se pljačka i umanjivanje vrijednosti minuloga rada nastavila i dalje, pa je i takozvani drugi mirovinski stup ispao pljačka. I sve će se nastaviti dok se ova naša nazovi država ne oslobodi mafije, bilo lijeve bilo desne. Gamad i ljudski izrodi ostaju i dalje na vlasti. Sindikati i udruge nemaju nikakve svrhe osim kontinuiranog zbrinjavanja njihovog vodstva. Što su ti ljudi? Pa uglavnom rudimentarni ostaci našega društva isplivali u ratna vremena na površinu poput govana na poplavi. Ne znam hoće li ova peticija imati uspjeha, ali dobro znam da nikakve peticije više ne pomažu, jer nitko živ ih ne čita, niti sluša.

Minimalna mirovina u visini 50 posto minimalne plaće!

Piše: Jasna A. Petrović,
predsjednica SUH-a

V većina javnih mirovina je financijarno iz doprinosa temeljem prihoda, a iznos mirovine ovisi o duljini radnog staža te položaju svakog pojedinca. Tako bi umirovljenici iza kojih stoji dobra karijera, i u mirovini imali dovoljno za kvalitetan život.

No, nije svatko imao uspješnu poslovnu karijeru, pa će tako prestroga vezanost mirovine uz prihode za vrijeme rada mnoge umirovljenike dovesti do siromaštva.

U Europskoj uniji postoje različite vrste minimalnih prihoda zajamčenih starijim osobama, kako bi ih se spasilo od siromaštva. Minimalni prihod koji bi svatko trebao imati definira se kao osiguran i zajamčen prihod za život čak i ako isti nije stečen radom i doprinosima u cijelosti. Propisima se za takve slučajeve primjenjuje redistribucija prihoda, kojom se stvara pravednija raspodjela mirovina.

Neki oblici minimalnih mirovinskih prihoda temelje se, primjerice, na godinama prebivanja u nekoj zemlji ili na godinama radnog staža. Takvi propisi su obično ugrađeni u javni mirovinski sustav, no svejedno dio starijih osoba ostaje bez prava na takav prihod, pa se za njih u okviru socijalnog sustava dodatno ugrađuju zaštitni mehanizmi poput temeljne socijalne naknade i sličnog.

Minimum sa sto lica

Tipovi minimalnih prihoda variraju diljem EU, ali nema zemlje koja nije ugradila preventivne mehanizme za borbu protiv siromaštva starijih osoba. U nekim zemljama nije riječ o minimalnoj mirovini, već o općoj socijalnoj potpori.

Prvi i najčešći tip je tzv. **univerzalna ili temeljna mirovina** koju dobivaju svi stariji građani, s nerijetkom razlikom u visini za samce ili parove. Taj tip minimalnog prihoda nije povezan s radnim stažom ili uplaćenim doprinosima, ali je nerijetko reduciran za građane koji nisu proveli cijeli život ili propisani broj godi-

na prebivajući u određenoj zemlji. Najjednostavniji oblik takve temeljne „mirovine“ postoji u Nizozemskoj gdje iznos ovisi o dužini prebivanja, a dobiva je svaki stanovnik, dok u Danskoj takvu temeljnu penziju dobivaju samo starije osobe koje nemaju drugih prihoda. U Švedskoj i Finskoj univerzalna mirovina se plaća ljudima bez dovoljnih osobnih mirovinskih prihoda, ali se ne uvjetuje drugim imovinskim ili prihodovnim cenzusima.

Kontributorna minimalna mirovina je osmišljena za one koji su radili potreban broj godina za stjecanje mirovine, ali su imali niska primanja pa su i uplaćeni doprinosi bili niski. Za njih se onda propisuje minimalni iznos „nagrade“ za njihov doprinos. To može biti u različitim oblicima. Primjerice, u Velikoj Britaniji država plaća temeljnu državnu mirovinu svima koji su barem 30 godina uplaćivali u Nacionalni mirovinski osiguravajući fond, neovisno koliki su im bili doprinosi. U Irskoj također državna penzija ovisi o broju godina plaćanja doprinosa, a ne o visini uplaćenih doprinosa. Druge, pak, zemlje strože povezuju visinu doprinosa i visinu minimalne mirovine (Belgija, Bugarska, Hrvatska, Slovenija).

Što je dovoljno?

Takav tip minimalnog prihoda javne mirovine čini samo donekle pravednijima, svakako u manjoj mjeri nego što je to kod univerzalnih mirovina. Hrvatska ima ovaj model - najnižu mirovinu koja ovisi o godinama radnog staža, te se množi s aktualnom vrijednosti mirovine. Tako radnik koji je stekao uvjet za mirovinu temeljem najmanje 15 godina radnog staža, ako je imao primanja (pa time i doprinose) temeljem minimalne zajamčene plaće, može ostvariti mirovinu u visini od 885 kuna. Riječ je o iznosu koji je apsolutno nedostatan za ikakvo preživljavanje, te je daleko ispod linije siromaštva koja bi (prema formuli izračuna u EU) u Hrvatskoj iznosila 60 posto medijana plaće, a to je onda 60 posto od 4.200 kn ili 2.500 kuna!

Minimalna neto plaća za 2015. godinu

u Hrvatskoj iznosi 2.424 kn, pa bi minimalna neto mirovina trebala biti, za početak, barem 50 posto tog iznosa odnosno 1.212 kn. Misli li netko da je to previše? Misli li itko da to nije moguće realizirati? SUH drži da nitko tko je radio, pa makar 15 godina, ne bi smio imati mirovinu nižu od tog minimalnog iznosa. Kontributorni princip ostaje za sve mirovine koje su više od toga.

Prema Državnom zavodu za statistiku i njegovom anketnom načinu izračunavanja linija siromaštva za samačkog domaćinstvo iznosi oko 2.100 kn. A to znači u startu da 60 posto svih umirovljenika ima mirovine u zoni siromaštva.

Naličje socijalne pomoći

Posebna socijalna pomoć za starije osobe je usmjerena na jamčenje minimalnog prihoda iz „socijalne sigurnosne mreže“, a može biti zasnovana isključivo na socijalnim kriterijima i osigurana kroz javni mirovinski sustav (Francuska, Španjolska, Portugal) ili kroz posebne institucije. Pravo na socijalnu pomoć obično nije uvjetovano duljinom prebivanja u odnosnoj zemlji ili visinom uplaćenih doprinosa, kao što je slučaj kod prethodna dva tipa minimalnog primanja, no obično se jamči građanima koji imaju prebivalište u toj zemlji i nije „izvozni“ artikal. Posebna socijalna pomoć za stare obično je uvjetovana određenom dobi i potrebom.

Opća socijalna pomoć nije posebno usmjerena na starije osobe. Kroz nju se potpomažu građani koji nemaju dovoljne prihode za preživljavanje, a obično podliježe transparentnim socijalnim kriterijima. Prianje opće socijalne pomoći je katkad uvjetovano obvezom traženje zaposlenja ili zaduženjem rođaka na davanje potpore. Samo dvije zemlje članice EU imaju opću socijalnu pomoć kao jedinu „sigurnosnu mrežu“ za starije ljude, a to su Češka i Njemačka.

Hrvatska ima tzv. opću socijalnu pomoć, pa čak ima i propis kojim starijima od 65 godina jamči nešto viši iznos od zajamčene minimalne naknade (ZMN). No, siromašni starac bez ikakvih prihoda

kod nas će primiti 920 kn mjesečno, od čega ne može preživjeti! Šokira, međutim, da je čak i to nepravedno prema siromašnom umirovljeniku s najnižom mirovinom (za 15 godina radnog staža) od 885 kn, jer se praktički veća potpora daje onome koji - nikad nije radio.

Svatko ima nešto

Sve zemlje u EU imaju barem jedan tip minimalnog prihoda za zaštitu starijih osoba od siromaštva. Prva dva spomenuta tipa, s univerzalnom ili državnom penzijom, te s kontributivnom minimalnom potporom (npr. najniža mirovina), u mnogim zemljama nisu dovoljna, te je potreban dodatni sustav socijalne potpore za one koji ne ostvaruju pravo na takve tipove potpore.

Daleko bolji uvid bismo dobili **uspored-bom udjela minimalnog mirovinskog prihoda s iznosom linije siromaštva** u svakoj od zemalja: taj je udjel niži od 30 posto u Letoniji i zaćudno - Ćeškoj; od 30 do 50 posto iznosi u Litvi, Hrvatskoj, Sloveniji, Mađarskoj, Estoniji i Bugarskoj; od 50 do 70 posto u Finskoj, Poljskoj, Italiji, Francuskoj; od 70 do 90 posto u Cipru, Luksemburgu, Malti, Rumunjskoj i Velikoj Britaniji. **Definitivno su „pobjednici“ zemlje u kojima se s minimalnom mirovinom može preživjeti na i iznad granice siromaštva, a to su: Nizozemska, Portugal, Belgija, Danska i Španjolska.**

U slučaju socijalnih pomoći, postavljaju se brojni socijalni kriteriji, a u nekim zemljama i imovinski, te u rijedim slučajevima i imovinski i prihodovni status potomaka koji zakonski imaju obvezu potencijalnog uzdržavanja. S brojnošću takvih uvjeta odnosno prepreka u ostvarivanju potpore, obično raste i rizik od siromaštva.

Jeftinija od posljedica!

Ovisnost starijih osoba o minimalnim prihodima u mnogim je državama sve veća, te sve veći udjel starijih umirovljenika živi od državne ili univerzalne mirovine. Zemlje s univerzalnom temeljnom mirovinom imaju vrlo visok udjel korisnika, čak do 100 posto kao što je slučaj Danske. U zemljama u kojima se univerzalna mirovina plaća samo ljudima bez dovoljnih osobnih mirovina (Finska, Švedska), udjel je također vrlo visok, i to naročito za žene. Rodna nejednakost je vidljiva i u drugim tipovima minimalnih prihoda, pa je utoliko više jasno kako je to posljedica pre niskih mirovinskih prava stećenih temeljem prekarnog ili potplaćenog rada.

Koji su, međutim, trendovi i izazovi? Socijalne potpore su sve više izrazito vezane uz socijalne kriterije, a u konačnici se nastoji i destimirati interes za ta prava pa su nerijetko iznosi potpore bitno niži od granice siromaštva. Time se promašuje osnovni cilj, a to je sprijećavanje siromaštva.

Nadalje, teški imovinski cenzusi imaju za posljedicu zadržavanje sve većeg broja ljudi u stupici siromaštva. Štednja za nećiju mirovinu, zaraćivanje i plaćanje doprinosa, mogu biti obeshrabreni imovinskim cenzusima koji će im onemogućiti adekvatnu minimalnu mirovinu. Stoga je važno da sve zemlje osnaže politike kojima će što većem broju građana omogućiti da zarade svoje mirovine iznad linije sunovrata u siromaštvo. Preduvjet za to je i rast stope radne aktivnosti stanovništva, a osobito žena i starijih od 55 godina, u ćemu je Hrvatska na apsolutnom dnu EU ljestvice.

Ekonomska kriza i visoka stopa nezaposlenosti, posebno mladih ljudi, ostavit će mnoge „rupe“ njihovim radnim životopisima, pa će unaprijed biti „pretplaćeni“

na minimalne potpore. Također, kako usporo raste zahtjevana dob za umirovljenje, jedan dio ljudi će sa tržišta rada naprosto prijeći u socijalne slućajeve. Sigurno je da će zaposleni s prekarnim radnim mjestom (npr. rad na određeno, part-time rad, agencijski rad, sezonski rad), imati i niža primanja i češće prekiće u radnoj karijeri. Takva je osoba unaprijed osuđena na siromaštvo u starosti. A većina takvih su - žene.

Ključ je pravedan mirovinski sustav

Toćno je, i to potvrćuju brojni europski eksperti, kako minimalne i socijalne mirovine nisu presudne u sprjećavanju siromaštva starijih osoba, već su to dobro i pravićno dizajnirani mirovinski sustavi, s odgovarajućim redistributivnim elementima.

Mirovinski sustavi u Bugarskoj, Njemaćkoj, Francuskoj, Luksemburgu i Portugalu nemaju redistributivne elemente. Solidarnost se ne predvića kroz mirovinsku formulu, ali je ima u nekim drugim dijelovima mirovinskog zakonodavstva (npr. nadoknaćivanje umanjjenja prihoda

MINIMALNE MIROVINE U EURIMA

Iako mjesećni iznosi zajamćenih minimalnih mirovina u eurima nisu usporedivi, ipak nabrojimo barem neke (2012. g.): Belgija - 1.100 €; Bugarska 78 €; Ćeška 113 €; Danska - 1.375 €; Estonija - 149 €; Irska - 949 €; Grćka - 360 € (nakon najnovijih rezanja); Španjolska - 738 €; Francuska - 800 €; Hrvatska - 115 €; Italija - 543 €; Cipar - 548 €; Letonija - 80 €; Litva - 94 €; Luksemburg - 1.547 €; Mađarska - 98 €; Malta - 513 €; Nizozemska 1.127 €; Austrija - 966 €; Poljska - 169 €; Portugal - 442 €; Rumunjska - 78 €; Slovenija - 200 €; Finska - 743 €; Švedska - 724 do 1.230 €; Velika Britanija - 825 €.

za roditeljni i roditeljski dopust, obiteljske mirovine).

Mnoge zemlje imaju mirovinske sustave koji imaju relativno zbijene mirovine, pa nema velike razlike između onih s puno godi-

na radnog staža i niskim plaćama i onih s manje godina radnog staža i visokim doprinosima. U takvim zemljama mirovinski sustavi su kreirani s ciljem da bi poništili učinak „kratkim karijera“ i niskih primanja.

Naposljedku, što se desi kad usporedimo razinu zajamčenih minimalnih prihoda za starije osobe s linijom siromaštva? Noviji pokazatelji potvrđuju da nema bitne razlike u apsolutnim iznosima između godišnjeg minimalnog prihoda za starije osobe i linije siromaštva

Ima li jamstva da bi uvođenjem minimalne i socijalne mirovine bio zaustavljen rast udjela starijih osoba koje tonu u siromaštvo? „Najgore“ tri zemlje po stopama siromaštva u EU, odnosno po postotku starijih od 65 godina koji su siromašni, su Bugarska (57,6 posto), Latvija (36,1 posto), Rumunjska (35 posto) i Hrvatska (31,9 posto).

Bugarska i Hrvatska zapravo nemaju minimalnu mirovinu, već najnižu mirovinu koja se obračunava po godini radnog staža, te je vrlo niska i pokriva manji dio potrebnog iznosa do granice siromaštva. U Bugarskoj najniža mirovina od 78€ dostaje za 49,4 posto iznosa do linije siromaštva, a u Hrvatskoj (115€) 45,2 posto s trendom daljnjeg opadanja, pa je time Bugarska u nešto boljoj poziciji. Letonija pak ima minimalnu mirovinu, no u iznosu koji dostaje za samo 27,1 posto od linije siromaštva, pa je daljnji trend siromašenja starijih vjerojatan. Rumunjska s minimalnom mirovinom od 78€ ima drugačiji trend. Naime, već sada se tim iznosom pokriva 76,2 posto do nacionalne linije siromaštva, te će vjerojatno Rumunjska uskoro preskočiti Hrvatsku, čime bismo postali treća zemlja najsiromašnijih starica i staraca. Nije, dakle, bitno koliko ste apsolutno siromašni, već je bitnije koliko ste siromašniji od ostatka stanovništva, koliko ste kliznuli ispod linije siromaštva i koliki je udjel siromašnih u toj dobnoj skupini. A Hrvatska definitivno tone, što pokazuju brojni pokazatelji, među inim i Global AgeWatch za 2015. Iza nas po nedostatku ljubavi spram svojih starijih stanovnika od EU zemalja su samo Grčka i Litva. Slava nam!

Europska šetnja: Starije se štiti!

Belgija ima dva zaštitna filtera: prvi je zajamčena minimalna mirovina za puni radni staž, a drugi je zajamčeni prihod za osobe starije od 65 godina. **Bugarska** ima najnižu mirovinu za one s najmanje 15 godina radnog staža, te socijalnu mirovinu za starije od 70 godina. K tome postoji i opća socijalna pomoć kao treća mreža socijalne potpore. **Češka** ima socijalnu pomoć koja pokriva sve potrebite. **Danska** ima narodnu starosnu mirovinu, te dodatnu novčanu potporu za starije od 65 godina.

Estonija ima nacionalnu penziju za starije od 63 godine. **Irska** ima državnu mirovinu utemeljenu na doprinosima te socijalnu državnu mirovinu koja nije utemeljena na doprinosima za starije od 66 godina. **Grčka** ima minimalnu mirovinu, a **Španjolska**, uz minimalnu mirovinu, i socijalnu mirovinu za starije od 65 godina s 10 godina boravišta, te opću socijalnu pomoć i za stare. **Francuska** ima minimalnu mirovinu zasnovanu na doprinosima te solidarnu naknadu za starije od 65 godina. **Hrvatska** ima najnižu mirovinu zadanu doprinosima, te opću socijalnu pomoć.

Italija ima minimalnu penziju, socijalnu naknadu za starije od 65 godina i 3 mjeseca, te dodatno i socijalnu pomoć. **Cipar** također ima trostruku zaštitu: minimalnu mirovinu, socijalnu penziju od 65. godine te posebnu socijalnu potporu za starije u potrebi. **Letonija** ima minimalnu starosnu mirovinu, te zajamčeni minimalni prihod općeg tipa. **Litva** pak nema minimalnu mirovinu, već socijalnu mirovinu, te novčanu socijalnu pomoć za potrebite.

Luksemburg ima minimalnu mirovinu, te dodatno zajamčeni minimalni prihod za sve građane. **Mađarska** također ima minimalnu starosnu mirovinu, te državnu naknadu za starije od dobi za umirovljenje.

Malta također ima nacionalnu minimalnu mirovinu i državnu naknadu za starije od 60 godina uz uvjet 5 godina boravišta. **Nizozemska** ima opću starosnu mirovinu i minimalni prihod za život. **Austrija** spada u rijetke zemlje bez minimalne mirovine, ali zato ima visok dodatak mirovini za one koji su radili barem 15 godina, te k tome i minimalni prihod za život koji se jamči svima. **Poljska** ima minimalnu mirovinu i stalnu socijalnu pomoć, dok **Portugal** uz minimalnu mirovinu ima i socijalnu mirovinu za starije od 66 godina.

Rumunjska nema minimalnu mirovinu, ali postoji socijalna mirovine za starije od 60 (žene) ili 65 (muškarci). **Slovenija** ima najnižu mirovinu, no i socijalnu mirovinu za starije od 63 (žene) ili 65 (muškarci). Uz to ide novčana socijalna potpora svima u potrebi. **Slovačka** ima samo naknadu za slučaj socijalne potrebe.

Finska ima nacionalnu penziju i socijalnu potporu, a **Švedska** zajamčenu mirovinu i državnu potporu za starije od 65 godina. **Velika Britanija** ima temeljnu državnu mirovinu te dodatnu potporu za starije od 60-65 godina.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202
suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

 **BANJA
VRUĆICA**
Zdravstveno turistički centar a.d.

PROGRAM ZA UMIROVLJENIKE U SARADNJI SA SINDIKATOM UMIROVLJENIKA HRVATSKE

ARANŽMAN UKLJUČUJE:

- * hotelski smještaj i prehrana
- * specijalistički pregled
- * tri fizikalne procedure (osim masaža, lasera i akupunkture)
- * kupanje u termomineralnoj vodi (u kadi ili bazenu)
- * EKG

CIJENA:

- * I mjesec 1420 Kn
- * II i XII mjesec 1450 Kn
- * III mjesec 1590 Kn
- * IV i XI mjesec 1650 Kn
- * V i X mjesec 1750 Kn

SMJEŠTAJ: 1/2 i 1/3 sobe

Dužina trajanja programa: **10 DANA**

*Čestit Božić
i sretna Nova godina!*

Želimo Vam mnogo zdravlja, sreće i veselja.

*Sve najbolje žele Vam svi zaposlenici
u ZTC "Banja Vrućica" Teslić.*

Informacije i rezervacije: telefon: 00387 53 410 030; faks: 00387 53 431 361
e-mail: repcija@banja-vrucica.com; web: www.banja-vrucica.com

**SVIM UMIROVLJENICIMA ČESTIT BOŽIĆ
I SRETNU NOVU 2016 GODINU ŽELI
LJEČILIŠTE „REUMAL“ FOJNICA**

Informacije i rezervacije:

Tel. +387 30 838 800

838 801

838 802

e-mail: rezervacije@reumal.ba

web: www.reumal.ba

REUMAL

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U PROSINCU 2015.

Iz sadržaja:

- Natječaj za popunu Mreže javno zdravstvene službe
- Produženje ugovornih razdoblja
- Ugovorene nove ordinacije
- Europska kartica zdravstvenog osiguranja bez čekanja
- Opomene pred ovrhu KBC-a Zagreb
- Prevaranti se predstavljaju kao radnici HZZO-a

NOVOSTI U OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) održalo je 17. studenoga 2015. godine svoju 96. redovnu sjednicu. U nastavku dajemo pregled najvažnijih odluka koje su donijete.

Natječaj za popunu Mreže javne zdravstvene službe

HZZO raspisuje natječaj za popunu Mreže javne zdravstvene službe u djelatnosti ortodoncije.

Naime, u većem broju županija Mreža javne zdravstvene službe ostala je nepopunjena nakon prošlog provedenog Natječaja za popunu Mreže u srpnju ove godine te redovnog Natječaja za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2015. godine.

Stoga HZZO ponavlja postupak natječaj kako bi se osigurala dostupnost zdravstvene zaštite iz djelatnosti ortodoncije na cijelom području Republike Hrvatske u skladu s Mrežom javne zdravstvene službe.

Produženje ugovornih razdoblja za pružatelje zdravstvene zaštite

Ugovori o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja s privatnim zdravstvenim radnicima i zdravstvenim ustanovama produžuju se do 31. ožujka 2016. godine

Upravno vijeće HZZO-a donijelo je Odluku o produženju ugovornog razdoblja za privatne zdravstvene radnike i zdravstvene ustanove koji su imali sklopljene ugovore o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja do 31. prosinca 2015. godine te koji osim toga ispunjavaju i uvjete za produženje ugovora. Ugovorni odnos produžuje se do 31. ožujka 2016. godine čime se osigurava dostupnost i kontinuiranost zdravstvene zaštite osiguranim osobama HZZO-a do donošenja novog financijskog plana HZZO-a za 2016. godinu., s obzirom da će za prva tri mjeseca 2016. godine važiti privremeni financijski plan u skladu sa privremenim proračunom Republike Hrvatske.

Ugovorene nove ordinacije

Ugovorene su nove ordinacije primarne i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite.

HZZO je ugovorio dodatne liječničke timove na novim lokacijama za provođenje primarne i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite.

U Trogiru su ugovoreni po jedan liječnički tim iz djelatnosti zdravstvene zaštite žena te jedan tim iz djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite.

Iz djelatnosti zdravstvene njege u kući, ugovorena su dva tima - u Domu zdravlja Korčula i dva tima u Domu zdravlja Zadar.

Iz djelatnosti psihijatrije ugovoren je jedan liječnički tim u Zagrebu u Domu zdravlja centar; iz djelatnosti fizikalne medicine i rehabilitacije jedan liječnički tim ugovoren je u Domu zdravlja

Zagreb-zapad te je ugovoren jedan tim iz djelatnosti oftamologije u Domu zdravlja Zagrebačke županije u Ivanić-Gradu.

Europska kartica zdravstvenog osiguranja bez čekanja na redomatima HZZO-a

Europsku karticu zdravstvenog osiguranja osigurane osobe HZZO-a sada mogu u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku dobiti na pet lokacija bez čekanja u poslovnim prostorima HZZO-a u kojima su postavljeni aparati sa sustavima za uvođenje elektroničkih redova čekanja (redomate), na kojima će osim rednog broja osigurane osobe moći podići i svoju Europsku karticu zdravstvenog osiguranja.

Dovoljno je da osigurana osoba svoju postojeću iskaznicu zdravstveno osigurane osobe iz obveznog zdravstvenog osiguranja umetne u uređaj te se na taj način identificira.

Odmah potom osigurana osoba na uređaju potvrdi svoje podatke iščitane s kartice, a nakon toga se u roku od 5 sekundi u uređaju se otisne Europska kartica zdravstvenog osiguranja.

Redomati su postavljeni u Regionalnom uredu HZZO-a u Zagrebu na adresama Klovićeva 1 i Jukićeva 12, u Regionalnom uredu HZZO-a u Splitu na adresi Obala Kneza Branimira 14, u Regionalnom uredu HZZO-a u Rijeci na adresi Slogin kula 1 te u Regionalnom uredu HZZO-a u Osijeku na adresi Kralja Zvonimira 1.

Redomati su interaktivni multifunkcijski uređaji povezani s centralnim informacijskim sustavom HZZO-a i na taj način omogućuju osiguranim osobama HZZO-a da bez čekanja, odmah zatraže i dobiju, Europsku karticu zdravstvenog osiguranja.

Osigurane osobe i dalje mogu radi izdavanja Europske kartice zdravstvenog osiguranja podnijeti zahtjev putem web portala www.hzzo.hr.

HZZO je redomate postavio u poslovnim prostorima u koje na dnevnoj razini dolazi najveći broj osiguranih osoba, kako bi se izbjegle gužve i skratilo vrijeme čekanja.

Isto tako, HZZO je novom uslugom omogućio brže i učinkovitije ostvarivanje prava svojim osi-

guranim osobama, što je posebno važno u periodu kada s obzirom na predstojeće blagdane planiraju putovanja u države članice Europske unije, a istekla im je Europska kartica zdravstvenog osiguranja ili je još nisu podigli te je putem nove usluge mogu podići odmah na samouslužnim automatima.

Opomene pred ovrhu KBC-a Zagreb

S obzirom na zbunjujuće i neuobičajene opomene upućene osiguranim osobama HZZO-a od strane KBC-a Zagreb HZZO je proveo kontrolu u KBC-u Zagreb nakon pritužbi brojnih osiguranih osoba HZZO-a koje su zaprimile opomene pred ovrhu za sudjelovanje u troškovima zdravstvene zaštite.

Navedene opomene pred ovrhu zbunile su mnoge osigurane osobe HZZO-a jer pojedini nisu koristili zdravstvenu zaštitu u KBC-u Zagreb, neki su imali ugovoreno dopunsko zdravstveno osiguranje čime nisu bili u obvezi plaćati sudjelovanje u troškovima zdravstvene zaštite, a dio ih je oslobođen plaćanja sudjelovanja po nekoj zakonskoj osnovi, poput djece.

Kako navode u KBC-u Zagreb, opomene su poslone osiguranim osobama koje u trenutku pružanja zdravstvene usluge nisu platile sudjelovanje iz niza razloga: nisu imale policu dopunskog zdravstvenog osiguranja, nisu imale uputnicu, nije bilo moguće utvrditi status u dopunskom zdravstvenom osiguranju, nisu imale novca za podmirenje računa ili se kasnije ispostavilo da nemaju status obveznog zdravstvenog osiguranja. Prema riječima uprave KBC-a, takve pacijente u KBC-u nisu odbijali s pregledima jer smatraju da je to neetički i nije u skladu s pravilima struke. Iz istog razloga nisu odbijali izdavati nalaze pacijentima, pogotovo ukoliko im je preporučena kakva terapija. Radi se o velikom ukupnom iznosu potraživanja od osiguranih osoba koji KBC Zagreb po naplati koristi za liječenje pacijenata. S obzirom da se u nekim slučajevima ipak ustanovilo da osigurane osobe nisu dužne, te da im je greškom poslana opomena, HZZO zajedno s KBC-om Zagreb radi detaljnu provjeru statusa osiguranja osiguranih osoba HZZO-a u trenutku korištenja zdravstvene zaštite i ana-

U Trogiru su ugovoreni po jedan liječnički tim iz djelatnosti zdravstvene zaštite žena te jedan tim iz djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite

Iz djelatnosti zdravstvene njege u kući, ugovorena su dva tima - u Domu zdravlja Korčula i dva tima u Domu zdravlja Zadar

Ugovori o
provođenju
zdravstvene
zaštite iz
obveznog
zdravstvenog
osiguranja s
privatnim
zdravstvenim
radnicima i
zdravstvenim
ustanovama
produžuju se do
31. ožujka 2016.
godine

lizu osnovanosti slanja opomena pred ovrhu te će KBC Zagreb sve opomene koje nisu bile osnovane povući uz ispriku osiguranim osobama. Napominjemo kako KBC Zagreb ulaže maksimalne napore da se što hitnije riješi nastali problem.

Sve osigurane osobe HZZO-a koje i dalje imaju dvojbi oko zaprimljenih opomena pozivamo da se jave HZZO-u kako bi se razjasnila osnovanost zaprimljene opomene te im se pomoglo u rješavanju ove neugodne situacije.

Ne nasjedajte prevarantima koji se lažno predstavljaju kao radnici HZZO-a

Ponovo upozoravamo na pokušaje prijevarne od strane različitih tzv. privatnih klinika koje se predstavljaju kao ugovorni partneri Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) te trgovaca i akvizitera koji se lažno predstavljaju kao radnici HZZO-a nudeći pri tome zdravstvene usluge, masaže, skupe aparate i preparate telefonski ili na kućnim adresama naših osiguranih osoba HZZO-a.

HZZO je u proteklih nekoliko godina više puta zaprimio dojave o prevarantima koji zloupotrebljavaju ime HZZO-a, nudeći pri tome različite usluge i aparate, čak tražeći novčani polog i pin bankovnih kartica.

Nakon čitavog niza upozorenja ovih dana smo ponovo dobili dojavu našeg osiguranika o telefonskom pozivu iz privatne kli-

nike koja kao navodni ugovorni partner HZZO-a nudi besplatan pregled, a nakon toga pojavljuju se na kućnoj adresi tražeći novac.

Napominjemo da HZZO obavlja poslove koji se tiču ostvarivanja prava na obvezno zdravstveno osiguranje isključivo na lokacijama ispostava i područnih službi, odnosno regionalnih ureda, a ne na kućnim adresama. Radnici HZZO-a ne bave se preporukom niti prodajom bilo kakvih zdravstvenih usluga, proizvoda i slično. Isto tako, ni izabrani doktori primarne zdravstvene zaštite ne sudjeluju u prodaji medicinskih aparata i usluga.

Svi koji se nađu u spomenutoj situaciji pozivamo da pokušaj prijave prijavi policiji.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnateljica Tatjana Prenda Trupec, mag. ing. el. MBA
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, prosinac 2015., godina VIII., br. 11

Izdvajamo
– zabilježili smo u 2015. –

- **Osobni odbitak za umirovljenike povećan je s 3.400,00 na 3.800,00 kn mjesečno** (za zaposlene se povećao s 2.200,00 na 2.600,00 kn). Porezna stopa od 25% primjenjuje se na razliku porezne osnovice između 2.200,00 i 13.200,00 kn mjesečno, a porezna stopa od 40% na poreznu osnovicu iznad 13.200,00 kn mjesečno.
- **Korisnicima starosne mirovine ostvarene prema općem propisu omogućen je nastavak rada ili zapošljavanja** na ugovor o radu do polovice punog radnog vremena (do 4 sata rada, bez obustave isplate mirovine).
- Nakon izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju Zavod je po službenoj dužnosti proveo **postupak prevođenja prijevremenih starosnih mirovina zbog dugogodišnjeg osiguranja na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika** (osiguranici s navršenih 60 godina života i 41 godinom staža osiguranja-ostvaruju mirovinu bez tzv. penalizacije). Korisnicima je doneseno novo rješenje, a starosna mirovina određena je u istoj svoti koju su do tada primali.
- Obavljen je i **postupak razdvajanja mirovina** na dio mirovine koji je ostvaren prema posebnim propisima i na dio mirovine ostvaren na osnovi staža osiguranja prema općem propisu, odnosno Zakonu o mirovinskom osiguranju. Ukupna svota mirovine nakon razdvajanja ostala je nepromijenjena te se i dalje isplaćuje kao jedinstvena svota.
Invalidske mirovine prevedene su zbog potpunog gubitka radne sposobnosti na starosne mirovine te se i dalje isplaćuju u istoj svoti, kao i sva ostala mirovinska primanja koja se ostvaruju uz mirovinu (zaštitni

dodatak, naknada za tjelesno oštećenje i doplatka za pomoć i njegu). Postojeća rješenja o utvrđenom tjelesnom oštećenju (invaliditetu) nisu se mijenjala.

- **Nova aktualna vrijednost mirovine za jedan osobni bod, radi određivanja mirovine i usklađivanja mirovina i ostalih prava iz mirovinskog osiguranja, od 1. srpnja 2015. iznosi 61,10 kn.**

Najniža mirovina za svaku godinu mirovinskog staža iznosi 59,23 kn, a osnovica za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti iznosi 1.216,67 kn.

- Nakon izmjene propisa, **promijenjen je način i postupak medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranju** (što obuhvaća i utvrđivanje tjelesnog oštećenja).

Vještačenje se sada obavlja u Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom koji provodi postupak vještačenja i ostvarivanja prava iz područja socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja, zdravstva, obrazovanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata te drugih područja u kojima se ostvaruju određena prava na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja.

- Vlada Republike Hrvatske donijela je odluke kojima je utvrđeno da će se jednokratno novčano primanje isplatiti svim korisnicima mirovinskih primanja ostvarenih u RH i s prebivalištem u RH, zatečenih u isplati 30. studenoga 2015. Nakon toga, Upravno vijeće Zavoda donijelo je Pravilnik o načinu obračuna i isplate jednokratnog novčanog primanja iz sredstava koja pripadaju Republici Hrvatskoj kao članu Umirovljeničkog fonda.

U skladu s odlukama Vlade RH,

ovim Pravilnikom određuju se iznosi jednokratnog novčanog primanja prema visini mirovinskog primanja, na sljedeći način: osobama s mirovinom do 1.000 kn isplatit će se 325 kn, s mirovinom između 1.001 i 2.000 kn isplatit će se 225 kn, s mirovinama između 2.001 do 3.000 kn isplatit će se 145 kn, a od 3.001 kn i više isplatit će se 100 kn.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, po službenoj dužnosti, nakon 18. prosinca 2015. obaviti će isplatu jednokratnog novčanog primanja prema Odluci Vlade RH, na uobičajeni način, preko poslovnih banaka u RH, odnosno putem pošte na adresu. Ovo jednokratno novčano primanje izuzeto je od ovrhe i isplatit će se na poseban, zaštićeni račun na koji se prema obavijesti Financijske agencije, pojedinim korisnicima upućuje dio mirovinskog primanja koji je izuzet od ovrhe.

- Zavod je i tijekom 2015. poseban naglasak stavljao na daljnje proširenje aktivnosti na **razmjeni podataka elektroničkim putem**, isplatu mirovinskih primanja u drugu državu ugovornicu i provedbu ugovora o socijalnom osiguranju između država, posebice država regije.

Najznačajniji napredak ostvaren je upravo uspostavom elektroničke razmjene podataka između mirovinskih institucija u regiji kojom su smanjeni materijalni troškovi, spriječene nepripadne isplate mirovinskih primanja u inozemstvo, a korisnici mirovina više ne moraju ovjeravati i slati potvrde o životu.

Dragim umirovljenicima
i njihovim obiteljima

sretan Božić i svako dobro
u novoj 2016. godini

želi

Uredništvo info.HZMO-a.

KORISNICI MIROVINA - u studenome 2015.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	507 972	2.469,56 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	8 997	3.416,47 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	87 159	2.151,93 kn
Prijevremena starosna mirovina	168 729	2.329,62 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	76	2.633,95 kn
Invalidska mirovina	135 793	1.843,44 kn
Obiteljska mirovina	244 177	1.880,77 kn
UKUPNO - ZOMO	1 132 923	2.237,84 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS, OSO		
Ukupno	13 576	3.475,86 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	72 209	5.093,99 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 235	2.802,05 kn
SVEUKUPNO	1 225 562	2.422,99 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međun. ugovora - isplata u studenome 2015. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za rujna 2015. (5.640,00 kn)
Prosječna mirovina za listopad 2015.	2.481,93 kn	44,01%
Prosječna ukupna starosna mirovina za listopad 2015.	2.732,30 kn	48,45%
Prosječna starosna mirovina za listopad 2015. s m. stažem od 40+ godina	4.110,27 kn	72,88%

Korisnici mirovina - muškarci (45,69%)	560 004
Korisnici mirovina - žene (54,31%)	665 558
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,17
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s m.stažem od 40+ godina u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	14,14%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s m. stažem od 40+ godina u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,48%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	70 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.057.000.000 kn

Od obrade mirovina za listopad 2015. (isplata u studenome 2015.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/2013) obustavljena je isplata mirovine za 1 977 korisnika (36 korisnika mirovine s prebivalištem u RH i 1 941 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Za nakladnika:
Srećko Vuković

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću

Casino ekonomija na hrvatski način

Drugi mirovinski stup je konačno ušao u javne rasprave. Skloni njegovu ukidanju kao obvezatnog stupa bili su neki predstavnici političkih stranaka. U javnosti, međutim, još uvijek dominiraju glasnogovornici (inozemnih) banaka koji uvjeravaju zaposlene kako je riječ o njihovim "privatnim" računima", koje im nitko nema pravo oduzeti

Pišu: Jasna A. Petrović i Ivo Marjanović

1. Kada je usvojen i od kada se primjenjuje postojeći model II. mirovinskog stupa?

Odluka o uvođenju II. mirovinskog stupa donesena je Zakonom o mirovinskom osiguranju 1998. godine ((NN 102/98), koji je stupio na snagu 1.1.1999. godine, ali s primjenom tek od 1.1.2002. godine. Sustav obveznoga mirovinskog osiguranja za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje (drugi stup) primijenio se na osiguranike koji su 1. siječnja 2002. godine imali 40 i manje godina, te na dobrovoljne osiguranike, koji su 1. siječnja 2002. godine imali od 40 do 50 godina. Nije primijenjen na osiguranike koji su 1. siječnja 2002. godine imali više od 50 godina.

2. Zašto se išlo na uvođenje obveznog drugog mirovinskog stupa?

Zbog teškog stanja hrvatskog mirovinskog sustava, sredinom devedesetih godina počela je priprema hrvatske mirovinske reforme. U tome je ključnu ulogu odigrala Svjetska banka, koja je presudno utjecala na mirovinske reforme u svijetu, posebno na reforme u latinoameričkim i postsocijalističkim zemljama.

U studenome 1995. godine održano je ključno savjetovanje u Opatiji na kojem su, pored hrvatskih stručnjaka i predstavnika Vlade, sudjelovali stručnjaci Svjetske banke te stručnjaci iz nekoliko europskih zemalja. Zvijezda tog skupa i buduće hrvatske i regionalne reforme je bio Jose Piñera, nekadašnji čileanski ministar rada u vladi diktatora Pinocheta, te jedan od predvodnika neoliberalne ekonomske škole (Chicago boys). Doveo ga je tadašnji ministar financija, danas ugledni bankar Prka.

Međutim, u vrijeme priprema mirovinske reforme u Hrvatskoj, i to tako ozbiljnog preusmjeravanja ka privatizaciji dijela mirovinskih fondova, nije bilo kvalitetnih rasprava ni kritičkog promišljanja modela kapitalizacije mirovina koji je nudila Svjetska banka.

3. Da li su sve zemlje Srednjoistočne Europe prihvatile takav model drugog stupa?

Svjetska banka, uz pomoć Međunarodnog monetarnog fonda, devedesetih je godina mnogim bivšim socijalističkim zemljama davanje kredita uvjetovala i uvođenjem obveznog mirovinskog stupa i svojevrsnim početkom privatizacije mirovinskog sustava. Hrvatska je, poput većine postsocijalističkih zemalja, s izuzetkom Slovenije i Češke, odmah prihvatila uvođenje trostupanskog mirovinskog modela Svjetske banke i obvezatnog drugog stupa. Još je jedino Litva izabrala dobrovoljni model u pristupu, ali bez mogućnosti izlaza.

Cilj tih reformi je bilo smanjenje priljeva novih osiguranika, usporavanje rasta mirovinskih izdataka, povećavanje ovisnosti mirovina od doprinosa, snaženje individualne odgovornosti građana za sigurnu starost, dugoročno stabiliziranje i smanjenje mirovinskog dijela javnog proračuna te dugoročno održiv mirovinski sustav. No, ciljevi privatizacije dijela javnoga mirovinskog sustava bili su i razvoj tržišta kapitala, efikasnost i gospodarski rast. Ciljevi većinom nisu realizirani.

4. Postoji li takav model drugog stupa u Zapadnoj Europi?

Zapravo ne postoji. Zapadnoeuropske zemlje poglavito imaju javnu ili državnu mirovinu dostatnu za život iznad linije siromaštva, koja se u nekima financira temeljem doprinosa, a u drugima iz poreza. Obvezatni drugi mirovinski stup ima, primjerice, Nizozemska, ali on se regulira kolektivnim ugovorima između sindikata i poslodavaca, te mirovinskim fondovima zajednički upravljaju. Drugi obvezatni stup ima npr. i Švedska, no ona je pri njegovu uvođenju uvela dodatni doprinos za tzv. individualiziranu kapitaliziranu štednju.

Zapadnoeuropske zemlje imaju u pravilu tzv. occupational (radnu ili profesionalnu) mirovinu u drugom stupu, za koju najvećim dijelom doprinose plaćaju poslodavci. Zapravo drugi mirovinski stup, osim Nizozemske i Švedske gdje je obvezatan, u pravilu je dobrovoljan - u Danskoj, Irskoj, Švedskoj i Francuskoj. Naravno da sve te zemlje imaju dominantan javni mirovinski stup i ne misle ga uništiti, već dodatnim stupovima ojačati održivost mirovinskog sustava, te adekvatnost i sigurnost mirovina. EU protežira snažan javni stup.

5. Da li je takav model obvezatnog drugog mirovinskog stupa po receptu Svjetske banke uspio ili propao?

Točno je da je propao, jer uz respektabilne zemlje koje su prihvatile samo dobrovoljni drugi stup (Češka, Slovenija, dijelom Litva), druge su kasnije kompletno prešle na prvi stup (Mađarska) ili su dopustile masovni prijelaz u prvi stup (Poljska, Slovačka, a dijelom Bugarska, Hrvatska i Litva). Druge su ga zemlje zamrznule, bitno smanjile doprinose za drugi stup ili odgodile planirana povećanja na neodređeno (Estonija, Letonija, Rumunjska).

Zanimljivo je da su upravo zemlje koje imaju najsiromašniju populaciju stariju od 65 godina zadržale čvrsti obvezatni drugi mirovinski stup - Rumunjska, Hrvatska, Latvija i Estonija. Inovacija financijske industrije pokazala se ne samo neisplativom za osiguranike, već i za državne proračune.

6. Zbog čega se takav drugi mirovinski stup pokazao neisplativim za većinu zaposlenih?

Prvo, takav mirovinski stup je neisplativ za sve zaposlene koji imaju ispodprosječne i prosječne plaće, za starije radnike, za žene... To potvrđuju sve analize europskih instituta i tijela Europske unije. Zaposleni s visokim primanjima mogu očekivati da će im kroz drugi stup, bio obvezan, profesionalni ili dobrovoljan, mirovine rasti. Samo njima se isplati! Čak i da se, ili kad se, podigne doprinos u drugom stupu, i dalje korist imaju samo oni s visokim plaćama, a preostali većinu mirovine ostvaruju tek u prvom stupu.

Hrvatsko je iskustvo to potvrdilo. Na temelju podataka o visini plaća zaposlenih, vremenu ulaganja u mirovinski fond, te procjene, troškova servisiranja II. mirovinskog stupa (npr. trošak središnjeg registra, trošak društava za upravljanje - što uključuje neshvatljivo visoke plaće i bonuse fond-menadžera, ulazne naknade te kamata na obveznice tranzicijskog troška itd.), ne računajući gubitke na tržištu kapitala čiji iznos nije javno poznat, procjena je da će svi osiguranici koji imaju plaću manju od prosjeka ostvariti manje mirovine nego da su ostali u I. stupu. Prva umirovljenica koja je štedjela u prvom i drugom stupu, pri odlasku u mirovinu dobila je iz drugog stupa samo 3 kune.

Tako bi, na primjer, osiguranik čija je plaća bila na razini minimalne plaće (3.000 kuna bruto) sa 30 godina ulaganja i 65 godina života ostvario mirovinu iz II. mirovinskog stupa od oko 224 kune mjesečno. To je oko 10 posto mizerne mirovine, dok su ulaganja u drugi stup iznosila 25 posto mirovinskih doprinosa.

Sukladno zakonskim izmjenama iz 2014. godine omogućen je izlaz iz II. stupa mirovinskog osiguranja za one osiguranike koji su u ovaj oblik osiguranja ušli dobrovoljno. Nakon toga je u prvi stup prevedeno 80-tak tisuća radnika s beneficiranim stažem. Mirovinski fondovi drugog stupa nisu se bunili zbog toga. Zašto? Zato jer ne zarađuju, ni na prvom, niti na drugoj kategoriji.

Čak su i eksperti Svjetske banke javno potvrdili kako je taj model možda isplativ tek nakon 40 godina postojanja, kad završi tranzicijsko razdoblje?! Zemlje bivšeg socijalističkog bloka nisu bile spremne za takav financijski proizvod, jer nisu imale dovoljno razvijena financijska tržišta, nisu bile savjetovane niti spremne zasnovati javne mirovinske reforme te u startu minimalizirati troškove upravljanja, a to je prije svega zbog toga što sve te zemlje nisu imale dugoročno iskustvo javnog upravljanja.

7. Kako su Poljska, Slovačka, Mađarska itd. mogle odlučiti da se osiguranici iz drugog stupa prebace u prvi, kad je je riječ o privatnoj mirovinskoj štednji?

Prvo, ni u jednom slučaju nije riječ o privatnoj i individualnoj mirovinskoj štednji, jer nisu uvedeni dodatni doprinosi za privatnu štednju, već je, u hrvatskom slučaju, jedna četvrtina mirovinskog doprinosa prebačena iz javnog prvog mirovinskog stupa u drugi, te predana na upravljanje mirovinskim fondovima, koji su u rukama četiri inozemne banke.

Mirovinski doprinos u Hrvatskoj iznosi 20 posto, od čega oni koji štede u oba mirovinska stupa, u javni stup uplaćuju 15 posto, a u drugi stup preusmjerava se 5 posto.

Drugo, nitko nije pitao osiguranike žele li štedjeti u drugom stupu, već su vlada i sabor odlučili prebaciti četvrtinu mirovinskog doprinosa iz javnog fonda. Kao što je javno postalo „privatno“, tako se „privatno“ može vratiti u javno. Pitanje je samo modaliteta. Mađarska je to provele svojevrsnom nacionalizacijom i sve uplate i zarade iz drugog stupa vratila u prvi stup, dok su Poljska i Slovačka višekratno otvarale mogućnost prijelaza u prvi stup zajedno s „uštedevinom“, ili ostanak u oba, ali s tim da je drugi stup onda dobrovoljan.

Treba razbiti neke mitove. Dakle, drugi mirovinski stup nije privatna štednja, već je riječ o zakonski oduzetoj četvrtini mirovinskog doprinosa iz javnog mirovinskog stupa i predanih na upravljanje (inozemnim) bankama. Tzv. individualni računi nisu privatni i itekako imaju „nešto“ s državom, jer su iz državnog mirovinskog fonda investirani.

8. Što je glavni razlog neuspješnosti ovog modela drugog mirovinskog stupa?

Prema analizama Europske komisije, glavni je uzrok što su u svim bivšim socijalističkim zemljama drugi stupovi nastali tako da su znatna sredstva doprinosa preseljena iz javnih mirovinskih sustava, a dodatna sredstva nisu injektirana. Time su praktički stvoreni veliki proračunski deficiti i to dugoročne naravi, a dojučerašnja državna sredstva su predana privatnim osiguravajućim društvima ili bankama na upravljanje, uz vrlo skupe naknade i prijelazne troškove, a dijelom i bez dovoljno nadzora.

U Hrvatskoj je taj tranzicijski trošak jeo i jede čak 1,6 posto BDP-a. Taj se jaz pokušava popuniti parametrijskim promjenama u prvom javnom stupu (npr. povišenje dobi za umirovljenje, smanjivanje mirovina, povišenje stope doprinosa ili eliminacija mirovinskih privilegija.), ali se uglavnom vodi kao povećani javni dug, te u javnosti nerijetko potencira kao previsoki teret umirovljenika na proračun. Sličan je slučaj bio i u Poljskoj gdje su izračunali da će tranzicijski trošak iznositi 2 posto bruto društvenog proizvoda kroz sljedećih 50 godina, pa su odlučili ukinuti takvo rješenje.

Dakle, kod nas je četvrtina mirovinskog proračuna predana na 40 godina inozemnim bankama na upravljanje, jer najmanje toliko godina treba da bi zaokružile puni mirovinski staž, a za to vrijeme, država ima manjak od oko 5-6 milijardi kuna godišnje za isplate tekućih mirovina temeljem rada, što popunjava zaduženjem kod tih istih inozemnih banaka i to iz sredstava koja im je dala na upravljanje! To zaduženje ide uz vrlo visoke kamate, a u najnovije vrijeme banke čak prijete kako više neće Hrvatskoj posuđivati novac za servisiranje dugova, već su buduću vladu uputile da posuđuje na inozemnom tržištu. Tako je taj model casino-ekonomije do kraja raskrinkan.

9. Tko upravlja mirovinskim fondovima i u što ulažu sredstva od mirovinskog doprinosa?

Zakonom o obaveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima uređeno je osnivanje obveznih mirovinskih fondova, u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju obavezne individualne kapitalizirane štednje. Svakim obaveznim mirovinskim fondom upravlja jedno mirovinsko društvo sa zadatkom ulaganja i oplodnje tih sredstava koja čine imovinu mirovinskog fonda, a time i svakog pojedinog osiguranika.

Danas djeluju 4 obavezna mirovinska fonda i to: AZ-OMF, Erste Plavi-OMF, PBZ/COOMF i Reiffeisen-OMF, koja skrbe o ulozima osiguranika. Svaki od navedenih fondova osnovala je jedna od inozemnih banaka koje djeluju u Hrvatskoj.

Do kolovoza 2014. godine fondovi su zakonom bili obvezani ulagati 70 posto u državne obveznice, 20 posto u dionice „zdravih društava“ koja kotiraju na burzi i 10 posto slobodno. Iako im je bilo isplativo ulagati u državne obveznice za visoke kamate, morali su ulagati i u domaće dionice, ali to je nerijetko bilo netransparentno, pa katkad i radi pokrivanja gubitaka vlastitih portfelja pojedine banke. U Hrvatskoj je takvih primjera na desetke (npr. Magma, Ingra, Nexa, Luka Ploče, Centar banka, Credo banka).

Od srpnja 2014. godine, osiguranik može sam birati, ne samo fond, nego i rizik ulaganja svojih sredstava. Mladima je ponudeno da ulažu u kategoriju A, koja predmnijeva vrlo rizična ulaganja, ali i visoku dobit, kada i ako se ostvari. To su uglavnom ulaganja u dionice pojedinih tvrtki u zemlji i inozemstvu za koje se procjenjuje da će dati najbolju dobit. Ali čiji je rizik od promašaja i kraha velik.

U kategoriju B smještavaju se svi koji se ne odluče za neki drugi tip ulaganja, manje je rizičan ali i s manjom dobom. Stariji radnici, osobito oni s više od 60 godina, trebaju izabrati kategoriju C, koja predmnijeva isključivo ulaganja u državne obveznice. U stvarnosti, i dalje se sredstva mirovinskih fondova većinom ulažu u državne dionice.

Nastavak u sljedećem broju

Kako izbjeći rizike pri raspolaganju imovinom

23. studenog 2015. godine u prostorijama Gradskog društva Crvenog križa Zagreba svečano je predstavljen Projekt „Sigurnost u trećoj dobi - kako izbjeći rizike pri raspolaganju imovinom“. Nositelj Projekta je Hrvatski pravni centar, a partner na Projektu je Centar za socijalnu skrb Zagreb, dok su suradnici Gradsko društvo Crvenog križa i Sindikat umirovljenika Hrvatske. SUH je pozvan u projekt upravo zbog toga što još od početka 2013. godine vodi intenzivnu kampanju za osvješćivanje starije populacije o rizicima potpisivanja dosmrtnog i doživotnog ugovora o uzdržavanju.

Na predstavljanju Projekta uvodničari su bili ravnatelj Gradskog društva Crvenog križa Ivan Penava, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Zagreb Božena Horvat-Alajbegović, zamjenik predsjednice Sindikata umirovljenika Hrvatske Milan Tomičić te ispred Hrvatskog pravnog centra koordinatori- ca Projekta Ana Paska. Svi su naglasili značaj ovog Projekta za poveća-

nje pravne sigurnosti osoba treće životne dobi.

Cilj Projekta je informiranje starijih građana o prednostima i rizicima sklapanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju i drugim oblicima raspolaganja imovinom (darovni ugovori, punomoći, hipoteke i dr.), a kako bi se osigurala veća pravna sigurnost i zaštita ove ranjive skupine građana u riziku od zlouporaba i ma-

nipulacija.

Projektne aktivnosti sastojati će se od tiskanja i distribucije letaka i brošura, javnih tribina i pravnog savjetovaništa u kojem će se razmatrati konkretne situacije i pružati neposredna pravna pomoć i savjetovanje. Također će se u cilju daljnje održivosti Projekta educirati određeni broj aktivista SUH-a u Zagrebu, Slavenskom Brodu, Puli i Splitu.

JAVNI POZIV UMIROVLJENICIMA S BLOKIRANIM RAČUNIMA:

Otvorite zaštićeni račun u FINA-i!

Sindikat umirovljenika Hrvatske bio je zasut dnevnim upitima umirovljenika u vezi „božićnice“, isplata koja je započela 18. prosinca ove godine. Naime, iako je Sindikat svojom inicijativom za omogućavanje isplate tog jednokratnog novčanog primanja iz Umirovljeničkog fonda, uspio postići da i oni s blokiranim tekućim računima dobiju „božićnicu“ na zaštićene račune, vidljivo je da dio umirovljenika nije upućen u tu mogućnost.

Stoga je Sindikat umirovljenika

Hrvatske 3. prosinca uputio javni poziv svim umirovljenicima, čiji su tekući računi blokirani, da što prije u obližnjoj poslovnici FINA-e, uz predočenje osobne iskaznice i bankovne kartice blokiranog računa ispunive obrazac za otvaranje zaštićenog računa, na kojem će se isplaćivati dvije trećine njihovih mirovinskih primanja, dio koji će time biti zaštićen od ovrhe. I „božićnica“ će tako biti zaštićena te upotrijebljena u željene svrhe, da obogati blag-

danski stol. Umirovljenici nakon primitka potvrdu o otvorenom zaštićenom računu, trebaju istu odnijeti u ispostavu Zavoda za mirovinsko osiguranje. Tek nakon toga će se zaštićeni dio mirovine i jednokratna „božićnica“ doznačiti na taj račun.

Podsjećamo da 325 kuna dobivaju umirovljenici čija mirovina iznosi do tisuću kuna, 225 kuna oni s mirovinama od tisuću do dvije tisuće kuna, 145 kuna s mirovinama od dvije do tri tisuće kuna, a svima koji imaju mirovine veće od tri tisuće kuna pripada po sto kuna božićnice.

MINUTA ŠUTNJE

Poklon žrtvama

U ponedjeljak, 16. studenoga 2015. točno u podne, uz cijelu Europu, i u Zagrebu su se oglasile sirene u znak tuge za poginulima u terorističkim napadima u Parizu. Članovi zagrebačkih podružnica SUH-a minutom šutnje poklonili su se žrtvama terorizma u Parizu, Siriji, Iraku, Keniji i diljem svijeta.

ODBOR ZA ZDRAVSTVO

Psihičke posljedice siromaštva

24. Studenog održan je sastanak Odbora za zdravstvo na kojem su bili prisutni svi članovi - prof. dr. sc. Boško Barac dr. med., neurolog; prof. dr. sc. Zvonimir Kaić, dr. dent. med., stomatolog, prof. dr. sc. Nikola Mandić dr. med., psihijatar, prim. dr. sc. Antun Šalomon dr. med., kirurg, prim. Vlasta Vučevac, dr. med., spec. opće medicine te prim. mr. sc. Peter Brinar dr. med., opći i vaskularni kirurg, ujedno i predsjednik Odbora SUH-a za zdravstvo. Sastanku su prisustvovala i predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović te predsjednica Odbora za socijalna i zdravstvena prava SUH-a Biserka Budigam.

Peter Brinar podnio je izvještaj o radu od 2013. godine, naglasivši kako su djelovali pod nazivom pododbor, što drže neodgovarajućim, te su zatražili da službeni naziv bude odbor. Time se, drže, kvalitetnije nastavlja naslijede koje je na čelo istoimenog odbora za zdravstvo utemeljio pokojni prof. dr. sc. Dragutin Droždjek. Predsjednica Jasna Petrović objasnila je da je u međuvremenu organizacijski smanjen broj odbora i da je sada Odbor za zdravstvo i socijalnu zaštitu jedan odbor, a da postoji više pododborova. No, ocijenila je da nema prepreke uporabi naziva odbor, iako ne u statutarnom smislu. Članovima će se ubuduće dostavljati redovito Glas umirovljenika, kako bi bili informirani o aktivnostima SUH-a, a redovito će se pripremati i zapisnik sa svih sjednica, te izvještavati tijela odlučivanja SUH-a o aktivnostima i prijedlozima. Predloženo je 18 tema koje bi Odbor želio pripremiti i prezentirati članovima Sindikata umirovljenika, te široj javnosti. Dogovoreno je također da će se prioritet trenutno dati organiziranju odgovarajućih skupova o institucionalnom smještaju u Zagrebu, o palijativnoj skrbi i hospiciju (zadužena prim. Vučevac), dok su članovi Odbora posebno zamoljeni da promisli o temi psihičkih posljedica siromaštva, kako bi se o tome progovorilo i kroz glasilo SUH-a (prim. Mandić). Usvojen je i zahtjev Odbora da se u „Alijansu za Alzheimerovu bolest“ kao predstavnik SUH-a delegira prof. dr. sc. Nikola Mandić.

SUH KRAŠ - ZAGREB

Policija kao prijatelj

Umirovljenici i starije osobe su više nego ikad žrtve nasilnika, kradljivaca i prevaranata. Zagrebačka Policija je stoga uspostavila Službu za prevenciju kako bi zaštitila svoje građane od drskih krađa, prijevare na ulici ili na kućnom pragu, izvršenih uglavnom od strane nepoznatih počinitelja.

U akciju se uključio i SUH, kako bi svoje članstvo upoznao i upozorio na opasnosti koje vrebaju na cesti, u sredstvima javnog prijevoza itd.

Podružnica SUH-a Kraš i Klub umirovljenika Kraš organizirali su edukativno predavanje o prevenciji na

svojem redovnom sastanku. Predavač je bio dipl.krim. Zdravko Koluder, viši inspektor Zagrebačke policije. Uz video projekciju, informativne brosure i letke obrađene su teme s primjerima iz prakse: *drske krađe* - kako izbjeći biti pokretna meta drskih napadača, najčešći scenarij, kako spriječiti vrstu napada; *ulične prijevare* - kako ne nasjesti na zamku "pronađenog nakita", najčešći scenarij, kako spriječiti ovakve prijevare; *prijevare na kućnom pragu* - najčešći scenarij, kako razotkriti prijevartu nakanu nepoznate osobe; *provale u stanove* i *kako se zaštititi* - ugrad-

njom alarma i sigurnosnih vrata, osiguranjem stana i drugo, a najvažnije je imati dobrog susjeda; *razbojstva* - vrijeme događanja, neoprezno ponašanje i upute kako se zaštititi, ne pružati otpor nasilniku, zaštititi tragove prije dolaska policije.

Umirovljenici su zainteresirano pratili izlaganje. Bilo je to ugodno druženje s Policijom. Uz pljesak, upućene su čestitke i zahvale svima koji su sudjelovali u ovom vrlo kvalitetnom projektu zaštite osoba, s nadom da će njihovi savjeti utjecati na smanjenje kriminaliteta nad starijima, koji su najugroženija skupina. (Branka Tomašić Vilfan)

MARTINJE

Guska kao glumica

Obitelj Tomaševski, koja posjeduje veliko gospodarstvo u Bedekovčini, 11. studenoga 2015. ugostila je umirovljenike iz Velikog Trgovišća, Bedekovčine, Zlatara, Novaka kod Svete Nedelje, slovenskog grada Lendave te Podružnice SUH-a Student-

ski grad. Vatrogasni dom je bio prepun pozitivne energije a mnoštvom umirovljenika, a odličan glazbeni duo razveselio je svirkom i šalama svoje goste.

Uz bogati meni, kojim su domaćini željeli prezentirati mnoštvo svojih domaćih proizvoda, za čin krštenja

mošta pobrinuo se KUD iz Novaka kod Svete Nedelje, koji su, prigodno odjeveni, uz „biškupa i kumove“ obred dodatno začiniли smijehom i krštenjem „kak se šika“. Posebnu pozornost imala je guska koju je kuma nosila u cekeru, a koja je već treći put na krštenju i postala je prava glumica.

Inače obitelj Tomaševski, osim što ima povoljne ponude za umirovljeničke skupine u Bedekovčini, ima i povoljne ponude za ljetovanje u Poveljani na Pagu, gdje se također može kušati proizvode iz vlastitog uzgoja, kao i preradevine poput tjestenine, sira, kruha i ... tko zna s čim će vas on iznenaditi kad postanete njegov gost. (Snježana Živčić)

Svim umirovljenicima i onima koji će to tek postati, želim mirne i radosne dane Božića te dobro zdravlje i puno uspjeha u svim životnim nastojanjima.

Sretan Božić i novu 2016. godinu

u ime svih zaposlenika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje

želi Vam

Srećko Vuković, ravnatelj

SLAVONSKI BROD

Voda koja liječi

Pedeset i pet članova Podružnice SUH-a Slavonski Brod, 26. studenoga 2015. godine posjetili su termalno lječilište u malom simpatičnom gradiću Laktaši u BiH.

Prvo veliko iznenađenje bilo je prilikom izlaska iz autobusa i ulaska u lijepo uređen hotel SAN. U zatvorenom bazenu wellnes centra hotela postavljene su ležaljke s ručnicima i uz korištenje „bademantila“ za šetnju po hotelu. Na bazenskom kafiću su nam ponudili bukare s pitkom mineralnom vodom, a poslije nekoliko sati kupanja u bazenu, stigle su pite sa sirom i krumpirom, što smo vrlo slasno konzumirali.

Rastanak s našim domaćinima okrunili smo zajedničkom fotografijom koja će nam ostati za sjećanje na lijepi doživljaj darovan od srdačnih i susretljivih zaposlenika Terme Laktaši.

ČESTIT BOŽIĆ I USPJEŠNU
NOVU 2016. GODINU, ŽELE VAM

Terme Laktaši
suvremeni zdravstveno turistički centar
razvijen na tradiciji Banje Laktaši

Nitko se ne rađa tolerantan ili netolerantan

Tolerantan ili netolerantan ne znači biti slab ili jak, nego istovremeno i jedno i drugo – ovisno o situaciji, jer razvoj tolerancije u društvu određuju moralne vrijednosti društva i moralne norme koje ljudi slijede

Danas sam predložila da jednoj kolegici za sjećanje na zajednički provedeno vrijeme kupimo najnoviju knjigu Mirjane Krizmanić „O toleranciji”. Kolegice se i nisu složile, jer su smatrale da bi ona to mogla shvatiti osobno, kao da joj želimo poručiti da nije, ne daj Bože, bila dovoljno tolerantna kao suradnica. Kupili smo joj knjigu iste autorice, ali daleko poetskijeg naslova „Jesenji valcer”, ali i „mekanije obojen”, jer tema starjenja nije tako „teška” kao što je to tolerancija.

Iz kasnije potaknutih razgovora o toleranciji shvatila sam da velik broj ljudi naglašava upravo toleranciju kao jednu od svojih najpozitivnijih osobina, a s gnušanjem se odriče i prezire netoleranciju. Ja sam onda, kao usput, dodala da ja znam biti vrlo netolerantna, ali nitko nije htio o tome razgovarati.

Shvatila sam da ljudi toleranciju shvaćaju kao prihvaćanje drugih i drugačijih ljudi i stavova. I sama riječ tolerancija ušla je u svakodnevnu upotrebu, osobito nakon Domovinskog rata, jer je trebalo pomiriti i organizirati život sukobljenih, ljudi koji su u jednom trenutku ratovali jedni protiv drugih. Biti tolerantan, gotovo je postalo imperativom ponašanja.

Tolerancija je uključivala „oprost i zaborav” za sve što se dogodilo, a upravo to je bilo pogrešno. Na žalost, ovih je dana ponovno dosta netolerantnog ponašanja i dijaloga zbog rezultata izbora.

„Tolerancija u obitelji, na poslu, u društvu, i u različitim prilikama može povećati našu kvalitetu življenja i obogatiti naš svakodnevni život i odnose s drugim ljudima na puno različitih načina. To dakako može činiti i opravdana netolerancija, dakle nepodnošenje mržnje i zavisti, nepoštenja i korupcije, zavaravanja drugih i sebe te niza drugih ne-

poželjnih oblika ponašanja.”

Doslovni prijevod riječi „tolerancija” je snošljivost, a to uključuje u današnjem civiliziranom svijetu da su svima zajamčena osnovna ljudska prava, pa i onima koji su prema svojstvima i osobinama „drukčiji”.

Dakle, tolerantni smo prema sebi sličnima i sebi bliskim osobama, makar i oni ponekad pokazuju i osobine koje kod drugih ne toleriramo, ali naš emocionalni odnos zamagljuje nam jasno vidjeti negativnosti. Isto tako i naši dragi bližnji često zbog zamera ili lošeg raspoloženja ne toleriraju neka naša svakodnevna ponašanja. U obiteljima često dolazi do razmirica upravo zbog nekih oblika netolerancije prema ponašanju pojedinca u nekom trenutku, ali tolerancija opet „pobjedi”, i uz otvoreni dijalog sve se može dovesti u red.

„Tolerancija nije samo stav prema nekome ili nečemu, već i način postupanja s ljudima, idejama ili stvarima kojima se dopušta u najmanju ruku ravnopravno postojanje.”

Tolerancija nije neka urođena sposobnost, nju zapravo određuje naš odgoj i učenje tijekom života, pa je tako podložna promjenama. Ljudi se ne rađaju kao tolerantni ili netolerantni, već jedno i drugo stječu učenjem. Upravo zbog procesa učenja tolerancije velika je odgovornost roditelja da djetetu osiguraju zdrave osnove za njezin razvoj, da mu usađuju pravilne stavove o drugima i drugačijima i kako da razvija ljubav, ali kritičnost i objektivnost, prema negativnim oblicima ponašanja drugih spram sebe.

A sada nešto o „pozitivnoj” netoleranciji. Obično smatramo da neki pojam, koji stavlja „ne” ispred pojma pozitivnog značenja, postaje i sam negativan (npr. lijep-nelijep-ružan, samostalan-nesamostalan-ovisan), no kod netolerancije je zapravo ri-

ječ o pozitivnom stavu netoleriranja loših stavova i odnosa. Npr. netolerantni smo prema agresivnom ponašanju, prema prostačkim vrijeđanjima, prema krađama, prema zlostavljanju drugih i drugačijih, osobito nas starijih. Kao što trebamo učiti biti tolerantnima, još više pažnje treba posvetiti učenju fenomena netolerancije, odnosno paziti da ne postanemo netolerantni zbog utjecaja lošeg emocionalnog odnosa i na pozitivne stavove.

U svakodnevnom životu, osobito u radnoj sredini, u profesionalnim odnosima s različitim ljudima ima onih koje doista teško podnosimo, ali moramo se prilagoditi, ne biti isključivi i pokušati se fokusirati na pozitivni dio grupe, ali i na pozitivno u onome pojedincu kojega teže podnosimo, jer nikad ne smijemo zaboraviti da u svakom čovjeku postoji zrnce dobrog.

Ponekad se i u grupi naših prijatelja formiraju manje podgrupe koje imaju npr. različite stavove o rezultatima izbora, ali to ne znači da trebamo biti netolerantni prema njima, jer to su sada trenutno njihovi stavovi i to nije vrijedno da pokvarimo naše dugogodišnje prijateljstvo. Ne smijemo zaboraviti da je zapravo često vrlo mala razlika između tolerancije i netolerancije, te da ovisi i o našim raspoloženjima, pa je uvijek u takvim slučajevima biti tolerantan najbolji izbor.

„Tolerancija nije samo stav prema nekome ili nečemu, već i način postupanja s ljudima, idejama ili stvarima kojima se dopušta u najmanju ruku ravnopravno postojanje.”

Tolerantan ili netolerantan ne znači biti slab ili jak, nego istovremeno i jedno i drugo, ovisno o situaciji, jer razvoj tolerancije u društvu određuju moralne vrijednosti društva i moralne norme koje ljudi slijede. Tolerancija poboljšava kvalitetu našeg života!

Promjena adrese

Pitanje: Kupio sam obiteljsku kuću u okolici Zagreba, isplatio kupoprodajnu cijenu, a kad sam se spremao podnijeti prijedlog za upis uknjižbe prava vlasništva na kupljenoj nekretnini, utvrdio sam da se adresa prodavatelja u zemljišnim knjigama razlikuje od one iz osobne iskaznice i ugovora o kupoprodaji. Da li će ta neistovjetnost adrese prodavatelja predstavljati zapreku za upis uknjižbe prava vlasništva, a ako je tako, što mi je činiti? (M.R., Zagreb)

Odgovor: Dobro ste zaključili da neistovjetnost adrese prodavatelja navedene u zemljišnim knjigama od one iz osobne iskaznice i ugovoru o kupoprodaji predstavlja prepreku za upis uknjižbe prava vlasništva na kupljenoj nekretnini. Stoga će biti potrebno da prijedlogu za upis uknjižbe priložite potvrdu o promjeni prebivališta prodavatelja.

Pravo na novu oporuku

Pitanje: Prije više od 20 godina sastavila sam vlastitu oporuku, kojom sam svu svoju pokretnu i nepokretnu imovinu ostavila najstarijoj nećakinji. Ona zna za oporuku jer sam joj tu oporuku povjerala na čuvanje. U proteklih 20 godina mnogo toga se izmijenilo, pa i odnosi između mene i te nećakinje. Postala je hladna prema meni kao da je oporukom ostvarila sve što je željela, pa je baš briga za tetu. Uz to sve sam više uvjeren da sam pogriješila, jer sam samo jednoj nećakinji ostavila svu svoju imovinu, a drugima ništa. Mogu li ja promijeniti oporuku, te i drugim nećacima ostaviti dio svoje imovine? (M.F., Sisak)

Odgovor: Dok god ste živi svoju oporuku možete opozvati, te rasporediti imovinu prema svom nahođenju. O novoj oporuci možete obavijestiti svoju nećakinju kojoj ste ostavili svu imovinu, a i ne morate. Dovoljno je da nova oporuka bude u formi koju zahtijeva zakon (pisana rukom ili ovjerena kod bilježnika ili od dva svjedoka), a važno je da u oporuci navedete datum kada je sastavljena.

Uzdržavani u dugovima

Pitanje: Prije dvije godine sam sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju. Naknadno sam saznao da se primatelj uzdržavanja prije sklapanja ugovora znatno zadužio, štoviše zaduživao se bez mog znanja i nakon sklapanja ugovora. Kako je ukupan iznos duga pozamašan te skoro doseže vrijednost imovine koja bi nakon smrti primatelja uzdržavanja trebala meni pripasti, razmišljam da li da tražim raskid ugovora, jer čemu sav trud ako dugovi "pojedu" imovinu koju ugovorom trebam dobiti? (J.K., Osijek)

Odgovor: Prema Zakonu o obveznim odnosima, davatelj uzdržavanja ne odgovara za dugove primatelja uzdržavanja koji nastanu prije sklapanja ugovora. Za obveze primatelja uzdržavanja koje nastanu nakon sklapanja ugovora, davatelj uzdržavanja odgovara samo ako je to dogovoreno prilikom sklapanja ugovora. Sigurnosti radi, preporučujemo da u zemljišnim knjigama izvršite upis zabilježbe ugo-

ra o doživotnom uzdržavanju, kako bi se potencijalno vjerovnici upoznali s teretima na imovinu svoga dužnika.

Auto pred kućom

Pitanje: Imam velike probleme s parkiranjem pred svojom kućom. Dešava se često da poznati ili nepoznati vozači parkiraju pred kućom, tako da ja kao vlasnik kuće ne mogu parkirati. Često dolazim u sukob s takvim vozačima, tako da je policija morala nekoliko puta intervenirati. Međutim, usprkos moga traženja, policija mi ne pruža zaštitu, tako da se osjećam kao nepoželjan pred vlastitom kućom. Što da radim? Da li da stavljam prepreke tako da drugi ne mogu parkirati ili da nastavim s pokušajem uvođenja reda pred svojom kućom. (R.Z., Pula)

Odgovor: Policiji nije posao pružati Vam zaštitu i štitići Vaše pravo na parkiranje u ulici, makar to bilo pred Vašom kućom. Razlog tomu je što ulica predstavlja javno prometnu površinu koja je dostupna svima pod jednakim uvjetima. Vozači koji parkiraju pred Vašom kućom moraju strogo paziti da parkiranjem ne onemogućavaju Vaš pristup kući (ulaz, garaža i sl.). Prepreke za parkiranje ne smijete postavljati jer za to možete biti sankcionirani. Ipak, preporučujem da se obratite nadležnom tijelu za poslove prometa, te da pokušate ishoditi odluku o zabrani parkiranja i zaustavljanja na tom mjestu. Ali onda ni Vi nećete moći tu parkirati.

Ruglo ulice

Pitanje: Suvlasnik sam derutne obiteljske kuće u zagrebačkoj Dubravi. Nakon ostavinske rasprave isplatio sam brata za njegov idealni dio, no sestra nije pristala na takvu vrstu namire, tako da je zadržala 1,5-sobni stan na gornjem katu. Stan u kojem nitko ne stanuje, niti održava, postao je ruglo ulice, te predstavlja stalnu opasnost za prolaznike koji u luku zaobilaze kuću bojeći se mogućih ozljeda. Upozorio sam sestru na te okolnosti, te tražio da stan, zbog općih interesa, dovede u normalno stanje. Ona to odbija govoreći: "kome smeta neka si i popravlja". Molim uputu kako sestru primorati da uredi svoj stan te prestane ugrožavati moju obitelj i prolaznike, te kako da trajno riješim to stanje u pogledu suvlasništva? (G.R., Zagreb)

Odgovor: Savjetujem Vam da pozovete nadležnu građevinsku inspekciju, koja će uviđajem utvrditi postoji li opasnost od urušavanja objekta, te će izdati odgovarajuće rješenje. U svakom slučaju budite spremni angažirati građevinske majstore da o Vašem trošku izvrše potrebne građevinske radove za čiji trošak ćete teretiti sestru. U svakom slučaju potrebno je provesti (vanparnični) postupak u svrhu osiguranja dokaza za stanje u kojem se nalazi građevina. Suvlasništvo ćete morati rješavati kroz vanparnični postupak razvrgnuća suvlasničke zajednice koja će, obzirom na međuvlasničke odnose vjerojatno završiti prodajom kuće na javnoj dražbi na kojoj se Vi možete pojaviti kao ponuditelj, no uvijek postoji opasnost da se pojave i druge zainteresirane strane.

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika

01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

BISERKA BUDIGAM, PREDsjednica POvjereništva SUH-A ZAGREB

Bibi ništa nije teško

U hrvatskom društvu, na žalost, ne postoji senzibilitet za starije osobe, te se one osjećaju podjednako izgnano iz svog uvriježenog svijeta. Smatra ih se društvenim teretom, krivcima za trenutne ekonomske probleme društva i optužuje kako su baš oni stvorili dugove potomcima

Tko ne zna Biserku Budigam? Neprekidno u pokretu, dnevno stigne obaviti dvostruku dozu aktivnosti od duplo mlađe osobe. Otišla u starosnu penziju još davne 1990. godine, s evidentiranih 30 godina mirovinskog staža, provedenih u Odgojno-popravnim i Kazneno-popravnim domovima u Požezi. Odmah po umirovljenju je odselila u Ivanju Reku u Zagrebu, gdje se trojno žensko domaćinstvo, pok. mama Marija, kćerka Marija i Biba, počelo kućiti otpočetak. Stoga je Biba, još u mlađim umirovljeničkim godinama, prema prigodama radila i otplaćivala kredit.

Bile su to ratne godine, pa se naša Biba s diplomom profesorice psihologije s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, osjetila dužnom pomagati izbjeglicama i prognanicima. U obližnjoj župi organizirana je humanitarna pomoć te se Biba uključila i kroz psihološko savjetovanje. Tu su zapravo počeci njezinog volonterskog rada s potrebitima, koji nisu prestali ni danas, nakon 25 godina. Čitav novi radni staž.

U SUH se uključila u nekadašnjoj podružnici u Sesvetama 2000. godine, odakle je prebačena u Gradsko povjereništvo, kako bi proširila rad Polivalentnog savjetovaništa u sjedištu u Radničkom domu. Svakog četvrtka Biba je dolazila u sobu br. 225 i tamo naprosto pričala s članovima iz Zagreba.

„U to vrijeme je bilo dosta doseljenih prognanika i izbjeglica koji se nisu najbolje snalazili ni materijalno, niti psihički, a najveći im je problem bilo uključivanje u novu sredinu. Osjećali su se neprihvaćeno, suviše, neprilagođeno.” - sjeća se Biba, te dodaje, kako zapravo umirovljenici i starije osobe danas imaju posve slične simptome.

„U hrvatskom društvu, na žalost, ne postoji senzibilitet za

starije osobe, te se one osjećaju podjednako izgnano iz svog uvriježenog svijeta. Smatra ih se društvenim teretom, krivcima za trenutne ekonomske probleme društva i optužuje kako su baš oni stvorili dugove potomcima. Takva pozadina vidljiva je iz većine osobnih priča.” - zaključuje Biba, inače rođena Zagrepčanka.

I onda ju je bivši gradski povjerenik SUH-a Matija Vošćun pozvao da bude njegova zamjenica, čime je ušla i u administrativne i političke poslove SUH-a, što joj je katkad i krivo, jer drži kako je psihološko savjetovanje konkretnije i čovjeka raduje kad može pomoći nekom kome je preminuo partner, razveo se, posvađao s djecom, prijateljima itd.

U isto vrijeme Biba se angažirala u Hrvatskoj udruzi prijatelja hospicija u Zagrebu, te je jednom tjedno odlazila u domove umirovljenika ili u kućne posjete umirućima, te pri tome pružala i pomoć obiteljima. Taj svoj odgovorni volonterski rad nastavlja i danas, iako sada puno više vremena provede koordinirajući rad točno 20 podružnica u Gradu Zagrebu.

„Posebno sam ponosna što su zagrebački SUH-ovci vrlo aktivni u svim zajedničkim akcijama, sudjeluju na sindikalnim prosvjedima, u kulturnim i sportskim manifestacijama Grada, a posebno me raduje što već treću godinu održavamo i naše sportske susrete. Mi smo borci za prava čovjeka. Uključeni smo i u gradske projekte pravnog savjetovanja i psihološke potpore, te i inače dobro surađujemo sa svim gradskim uredima, centrima za socijalnu skrb, domovima umirovljenika, klubovima, s Maticom umirovljenika.”, dodaje Biba, koju se često vidi i na Facebook stranicama i filmićima kako obilazi svoje podružnice i u prigodama zabava, plesnjaka, drži predavanja, organizira tribi-

ne i... teško je sve to pobrojati.

Na što nalikuju uobičajeni dan jedne vitalne, 74-godišnje psihologinje i aktivistkinje, koja pri tom s ponosom čuva svoju unučicu Doru i putuje na sva značajnija događanja klasične glazbe u susjednim zemljama? Biserki ništa nije teško. Ustaje svaki dan u šest sati i uz kavu pročita dnevne novine, a onda dolazi u gradski SUH, gdje do 14 sati rijetko kada ima mira. Zvone telefoni, kucaju potrebiti, trči se na sastanke, simpozije, tribine. A poslije podne često ostaje i produženo, jer mora napisati i neki tekst za Glas umirovljenika ili s prijateljima hospicija posjetiti nekoga u njegovu domu.

Unučica Dora je, dakako, najljepša djevojčica u Zagrebu i okolici, ima tipičan smiješak šestomjesečne frajerice te ne čudi što je prva na listi Bibinih prioriteta za budućnost. Međutim, ovih dana Biba je posebno aktivna na prikupljanju potpisa za SUH-ovu peticiju protiv siromaštva starijih osoba i vjeruje da ćemo se uspjeti izboriti za barem dio zahtjeva.

„Uz peticiju, posebno sam ponosna na našu kampanju protiv ekonomske zloporabe starijih, gdje se razvila prava industrija lešinarstva i pljačke nekretnina umirovljenika, a država stoji po strani i ne štiti najpotrebnije. Sve više se ljudi javlja jer se osjećaju zlostavljani zbog neimaštine. Ne samo da ih grize što nemaju dovoljno za vlastite potrebe, već još više što ne mogu pomoći djeci i unucima. Najveći psihološki problem Hrvatske danas je, paradoksalno, materijalna depri-viranost, iz koje proizlazi gubitak dostojanstva. Nadam se da je SUH do sada brojnim svojim inicijativama i aktivnostima barem malo olakšao tegobno življenje socijalno isključene starije populacije.” - zaključuje Biserka Budigam.

1990-2015

PrinC
CARD SYSTEMS

Dragi umirovljenici,

*sve najbolje povodom božićnih i
novogodišnjih blagdana te puno sreće i
zdravlja u Novoj 2016. god.*

žele vam djelatnici tvrtke

PrinC d.o.o.

*Sretan i blagoslovljen Božić
te svako dobro
u Novoj 2016. godini
želi Vam vaš HZZO.*

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Dopunsko
zdravstveno
osiguranje

